

ŠTÁTNY PEDAGOGICKÝ ÚSTAV

Tvorba výchovných programov v školských zariadeniach
(ukážka)

Bratislava 2009

Vážené kolegyne, vážení kolegovia,

vydanie a zverejnenie výchovného programu školského zariadenia je v zmysle ustanovenia § 8 zákona č. 245/2008 o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „školský zákon“) novou povinnosťou riaditeľa školského zariadenia, a ak je školské zariadenie súčasťou školy, tak riaditeľa školy. Podľa výchovného programu sa postupuje v školských výchovno-vzdelávacích zariadeniach a v špeciálnych výchovných zariadeniach od 1. septembra 2009

Pre školské zariadenia je aplikácia vyššie uvedeného legislatívneho ustanovenia mimoriadne významná, pretože po prvýkrát v súčasnej histórii je zásadná problematika školských výchovno-vzdelávacích zariadení riešená v ustanoveniach oficiálneho štátneho legislatívneho predpisu.

Vytvorenie kvalitného výchovného programu školského zariadenia je náročný proces. Vyžaduje si prijatie moderných výchovno-vzdelávacích stratégií a aplikovanie inovačných metód a foriem práce. Preto je dôležitá jeho dôkladná príprava, a najmä tímová spolupráca všetkých pedagogických zamestnancov.

Ponúkame Vám ukázkový materiál, spracovaný v podobe „príručky“.

Cieľom „príručky“ je poskytnúť **ukážky materiálov**, ktoré školským zariadeniam pomôžu zorientovať sa v danej problematike.

Obsahom „príručky“ je metodika tvorby jednotlivých častí výchovného programu školského zariadenia, základná štruktúra výchovného programu školského zariadenia, ukážky výchovného plánu, ukážky výchovného štandardu a ukážky výchovných osnov pre školský klub detí, centrum voľného času, školské stredisko záujmovej činnosti a školský internát.

Materiály pre školský klub detí sú určené aj pre školský internát pri základnej škole a pre školský klub detí a školský internát pri základnej škole pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.

V celom texte uvádzame pojmy „dieťa/žiak“. Odporúčame školským zariadeniam, aby vo svojich výchovných programoch uvádzali ten pojem, ktorý je pre ich školské zariadenie príslušný.

Vyššie uvedené ukážky materiálov sme vypracovali podrobne. Viedli nás k tomu tieto dôvody:

(1) Školské zariadenia majú historicky novú povinnosť vypracovať výchovný plán, výchovné štandardy a výchovné osnovy. To znamená, že pedagogické materiály tohto druhu neboli doposiaľ vôbec vypracované.

(2) Absencia systematického ďalšieho vzdelávania vychovávateľov (nedostatočná ponuka vzdelávacích podujatí). V praxi sa bežne stretávame s tým, že väčšina vychovávateľov nemá dostatočné zručnosti vo vytyčovaní výchovno-vzdelávacieho cieľa a nevie sa orientovať v modernejších metódach a formách práce.

(3) Nedostatočná orientácia v modernej metodike výchovy mimo vyučovania môže negatívne ovplyvniť kvalitu výchovnému programu a následne aj úroveň výchovno-vzdelávacieho procesu v školských zariadeniach.

Zdôrazňujeme, že celý predkladaný materiál je ukážkou možného spracovania výchovných programov. Jeho cieľom je poskytnúť školským zariadeniam dostatok podnetov pre vypracovanie kvalitného výchovného programu. Výchovný program však musí zohľadňovať špecifické podmienky konkrétneho školského zariadenia.

Odporúčame dôkladné preštudovanie všetkých materiálov. Pri tvorbe výchovného programu vám želáme tvorivú tímovú spoluprácu, ktorej výsledkom bude kvalitný výchovný program.

OBSAH

1	Metodika tvorby výchovného programu školského zariadenia	6
1.1	Tvorba jednotlivých častí výchovného programu školského zariadenia	8
1.2	Kľúčové kompetencie dieťaťa/žiaka školského zariadenia	18
1.2.1	Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti	19
1.3	Výchovné štandardy školského zariadenia	21
1.3.1	Princíp tvorby výkonových štandardov	22
1.4	Výchovné osnovy školského zariadenia	24
1.5	Prílohy	25
	Príloha č. 1 Titulný list	25
	Príloha č. 2 Hierarchia cieľov tematických oblastí výchovy	26
	Príloha č. 3 Základné pojmy	27
	Príloha č. 4 SWOT analýza školského zariadenia, STEP analýza školské zariadenia	30
2	Základná štruktúra výchovného programu školského zariadenia	33
3	Školský klub detí – ukážky	36
3.1	Kompetencie dieťaťa ŠKD	36
3.2	Tematické oblasti výchovy ŠKD	38
3.3	Výchovný plán ŠKD	40
3.4	Výchovné štandardy ŠKD	41
3.5	Výchovné osnovy ŠKD	46
4	Centrum voľného času – ukážky	58
4.1	Kompetencie dieťaťa CVČ	58
4.2	Tematické oblasti výchovy CVČ	59
4.3	Výchovný plán CVČ	62
4.4	Výchovné štandardy CVČ	63
4.5	Výchovné osnovy CVČ	65
5	Školské stredisko záujmovej činnosti – ukážky	71
5.1	Kompetencie dieťaťa ŠSZČ	71
5.2	Tematické oblasti ŠSZČ	72
5.3	Výchovný plán ŠSZČ	75
5.4	Výchovné štandardy ŠSZČ	76
5.5	Výchovné osnovy ŠSZČ	79
6	Školský internát – ukážky	82

6.1	Kompetencie žiaka ŠI	82
6.2	Tematické oblasti výchovy v ŠI	84
6.3	Výchovný plán ŠI	87
6.4	Výchovné štandardy ŠI	88
6.5	Výchovné osnovy ŠI	92
7	Použitá literatúra	104

1 Metodika tvorby výchovného programu školského zariadenia

Za vypracovanie a zverejnenie výchovného programu školského zariadenia (ďalej len „VPŠZ“) zodpovedá riaditeľ školského zariadenia, ak je školské zariadenie súčasťou školy, tak za vypracovanie a zverejnenie VPŠZ zodpovedá riaditeľ školy. Podľa výchovného programu sa postupuje v školských výchovno-vzdelávacích zariadeniach a špeciálnych výchovných zariadeniach od 1. septembra 2009.

Tvorba VPŠZ dáva jeho tvorcom dostatočný priestor a autonómiu pri stanovení cieľov a tvorbe výchovného programu. Jediným obmedzením je, že VPŠZ musí splniť tieto požiadavky :

- musí byť vypracovaný **v súlade s cieľmi a princípmi zákona o výchove a vzdelávaní,**
- má **rozvíjať** vedomosti, zručnosti a postoje detí/žiacov **získané vo výchovno-vzdelávacej činnosti v škole,**
- má **rešpektovať záujmy a potreby detí/žiacov.**

Pred začatím tvorby VPŠZ je potrebné:

- dôsledne preštudovať školský zákon,
- oboznámiť sa s príslušným štátnym a školským vzdelávacím programom,
- motivovať všetkých vychovávateľov zapojiť sa do vypracovania VPŠZ,
- vypracovať kvalitnú (SWOT, prípadne STEPE) analýzu podmienok v školskom zariadení (ďalej len „ŠZ“),
- vytýčiť špecifické ciele ŠZ,
- zosúladiť ciele a princípy vo VPŠZ s cieľmi a princípmi uvedenými v školskom zákone,
- vybrať (z príslušných štátnych a školských vzdelávacích programov) kľúčové kompetencie detí a žiacov v ŠZ, ktoré sa budú výchovným programom rozvíjať.

Ďalej je dôležité premyslieť:

- najvhodnejší model výchovno-vzdelávacieho procesu v ŠZ v rámci platnej legislatívy, ktorý bude spĺňať vyššie uvedené požiadavky,

- ktoré z kľúčových kompetencií v škole budú rozvíjané vo výchovných štandardoch v ŠZ,
- výchovné štandardy,
- výchovno-vzdelávacie ciele, obsah a rozsah (počet) výchovno-vzdelávacích aktivít v tematických oblastiach výchovy podľa jednotlivých ročníkov /oddelení/ záujmových útvarov (výchovné osnovy),
- stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti, ktorými sa budú rozvíjať kľúčové kompetencie dieťaťa/žiaka,
- postupy ďalšej inovácie alebo aktualizácie VPŠZ,
- oblasti ďalšieho vzdelávania pedagogických a odborných zamestnancov ŠZ.

1.1 Tvorba jednotlivých častí výchovného programu školského zariadenia

V zmysle ustanovenia § 8 ods.4 školského zákona VPŠZ obsahuje tieto časti:

1. *názov programu,*
2. *vymedzenie vlastných cieľov a poslania výchovy,*
3. *formy výchovy a vzdelávania,*
4. *tematické oblasti výchovy,*
5. *výchovný plán,*
6. *výchovný jazyk,*
7. *personálne zabezpečenie,*
8. *materiálno- technické a priestorové podmienky,*
9. *podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove,*
10. *vnútorný systém kontroly a hodnotenia detí a žiakov,*
11. *vnútorný systém kontroly a hodnotenia zamestnancov školského zariadenia,*
12. *požiadavky na kontinuálne vzdelávanie pedagogických zamestnancov.*

Ďalšou súčasťou výchovného programu sú v zmysle ustanovenia § 10 ods. 5 školského zákona výchovné osnovy.

V zmysle ustanovenia § 10 ods. 7 školského zákona rozsah úprav výchovných plánov a vypracovanie výchovných snov musí byť v súlade s príslušným výchovným štandardom.

1. Názov výchovného programu

Z názvu musí byť jasné, že ide o VPŠZ. Názov môže mať tvorivý podtitul. Vhodne zvolený tvorivý podtitul, prípadne logo alebo fotografia môže jasnejšie vystihnúť filozofiu a zameranie VPŠZ.

Odporúčame uviesť aj ďalšie úvodné identifikačné údaje, ktoré poskytujú prvé informácie o školskom zariadení. Preto je dôležité premyslieť si ich formu a úpravu. Všetky údaje môžete zapísať v „titulnom liste“.

Titulný list

Odporúčame v ňom uviesť názov a adresu školského zariadenia (**názov školského zariadenia a jeho adresu uvádzajte presne tak, ako je to uvedené v zriaďovacej listine alebo v registri škôl a školských zariadení**), formy výchovy a vzdelávania, druh ŠZ, výchovný jazyk, dátum vytvorenia VPŠZ (platnosť VPŠZ), dátum prerokovania VPŠZ v pedagogickej rade školy alebo v pedagogickej rade ŠZ a v rade školy alebo v rade ŠZ, názov a adresu zriaďovateľa ŠZ, podpis riaditeľa a pečiatka školy alebo školského zariadenia.0

Formy výchovy a vzdelávania

Školský zákon neustanovuje osobitným ustanovením formy výchovy a vzdelávania v ŠZ. Formy výchovy a vzdelávania sú legislatívne ustanovené iba v školách.

V zmysle ustanovenia § 54 ods.2 školského zákona sa denná forma výchovy a vzdelávania v školách uskutočňuje ako celodenná, poldenná, týždenná alebo nepretržitá. Toto definovanie odporúčame uplatniť aj pri určení formy výchovy a vzdelávania v ŠZ. ŠZ uvedie tú formu výchovy a vzdelávania, ktorú uplatňuje.

Dátum vytvorenia VPŠZ

Je dôležitý údaj pre potvrdenie doby platnosti VPŠZ. Platnosť výchovného programu uvádzajte k prvému dňu školského roka. Platnosť výchovného programu sa určuje na obdobie komplexnej dĺžky pobytu dieťaťa/žiaka v školskom zariadení, ak si program nevyžaduje žiadne úpravy, môže sa používať aj v ďalšom období. V priebehu realizácie programu sa môže stať, že bude potrebné inovovať niektorú časť VPŠZ.

V prípade potreby vykonania zmeny vo VPŠZ (inovačná, organizačná, personálna, materiálna, priestorová a pod), bude potrebné takúto zmenu zaznamenať písomným dodatkom alebo ak bude potrebné vykonať zmeny väčšieho rozsahu, tak vypracovaním nového VPŠZ. Ďalším dôležitým údajom je dátum prerokovania VPŠZ v pedagogickej rade školy alebo v pedagogickej rade ŠZ, v rade ŠZ, ak je ŠZ súčasťou školy, tak v rade školy.

Poznámka: Ukážku titulného listu uvádzame v prílohe č. 1.

2. Vymedzenie vlastných cieľov a poslania výchovy

Ciele a poslanie výchovy a vzdelávania v ŠZ musia vychádzať zo školského zákona a z analýzy podmienok (materiálnych, technických, priestorových a personálnych) ŠZ. Pri vypracovaní analýzy podmienok ŠZ odporúčame využiť SWOT, prípadne STEP analýzu, na základe ktorej ŠZ pomenuje svoje silné stránky, slabé stránky, možné riziká (ohrozenia) a šance (príležitosti) pre súčasné a budúce poslanie výchovy mimo vyučovania a vo voľnom čase s ohľadom na potreby výchovno-vzdelávacieho procesu, na záujmy a potreby žiakov, vychovávateľov, ďalších zamestnancov ŠZ a rodičov, a na ciele kontrolnej činnosti .

K analýze podmienok ŠZ by sa mali vyjadriť všetci vychovatelia. Špeciálne k materiálnym podmienkam, ku klíme/kultúre ŠZ, k inovačným zámerom vo výchove a vzdelávaní, k spolupráci s rodičmi a s inými inštitúciami a pod.

Zdrojmi analýzy môžu byť predchádzajúce údaje z hodnotiacich správ, z rôznych kontrolných materiálov, zo spätnej väzby so žiakmi, rodičmi, pedagógmi a pod. Objektívnym zdrojom pre analýzu môže byť pozorovanie kultúry/klímy ŠZ nezaujatou osobou, prípadne porovnanie úrovne s iným porovnateľným ŠZ.

VPŠZ by mal rešpektovať výsledky analýzy, pričom by mal vychádzať predovšetkým zo silných stránok a špecifik ŠZ.

Výsledkom analýzy by mal byť prehľad záverov a odporúčaní, ktoré vyplývajú zo SWOT, či STEPE analýzy.

Vo VPŠZ je dôležité určiť:

- hlavné ciele ŠZ (napr. výchova aktívneho občana schopného žiť v otvorenej informačnej spoločnosti),
- programové zmeny, ktoré plánuje ŠZ zabezpečiť a zaviesť na dosiahnutie týchto cieľov (napr. aktivizácia a motivácia k celoživotnému vzdelávaniu, zážitková výchova, humanistická výchova),
- strategické ciele (napr. posilniť motiváciu vychovávateľov, ich profesijný a odborný rast, podporovať záujmy, osobnosť a schopnosti každého dieťaťa a žiaka, skvalitniť spoluprácu s rodičmi, verejnosťou a inými školskými

zariadeniami, zlepšiť estetiku prostredia školského zariadenia a jej okolia, zaviesť nové formy a metódy práce, zriadiť ďalšie priestory pre záujmovú činnosť a pod),

- špecifické ciele jednotlivých tematických oblastí výchovy.

Správne stanovené a reálne ciele sú základom pre kvalitný proces výchovy mimo vyučovania, umožnia jeho ďalšiu kultiváciu. Takéto ciele sa stávajú dobrým východiskom obsahu výchovy a vzdelávania, výchovných štandardov, výchovných osnov, efektívneho systému hodnotenia a hlavne kvalitnej výchovno-vzdelávacej činnosti.

Odporúčame, aby si ŠZ určilo vlastné zameranie, ktoré predstavuje komplexnú charakteristiku ŠZ. Opis vlastného zamerania vychádza z aktuálnych podmienok a situácie v ŠZ. V tejto časti je potrebné poskytnúť základné informácie o ŠZ, charakterizovať ŠZ na verejnosti a zároveň vymedziť všetky podstatné údaje o ŠZ ako východiska pre tvorbu VPŠZ. Z charakteristiky ŠZ by malo byť jasné, aký je jeho východiskový stav pre ďalšiu pedagogickú činnosť ŠZ, čo môže ponúknuť, aké obmedzenia má, alebo ktoré aktivity zatiaľ nemôže uskutočňovať, či zabezpečuje výchovu a vzdelávanie detí a žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, ako chce súčasné podmienky postupne zmeniť a aké má budúce zámery vo vzťahu k zvýšeniu kvality výchovy a vzdelávania mimo vyučovania a vo voľnom čase. Ďalej odporúčame uviesť:

- **veľkosť a vybavenie ŠZ:** kapacita detí/ žiakov, počet oddelení, záujmových útvarov, výchovných skupín, umiestnenie ŠZ,
- **charakteristiku detí /žiakov:** odkiaľ sú deti/žiaci (škola, obec, región), ďalej či sú v ŠZ deti/žiaci so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami a ďalšie údaje,
- **dlhodobé projekty:** v tejto časti ŠZ informuje o projektoch, ktoré uskutočňovalo a uskutočňuje. Patria sem aj dlhodobé projekty v spolupráci s inými ŠZ, kultúrne programy, preventívne protidrogové programy, ekologické a sociálne programy, športové projekty, stretnutia s významnými osobnosťami a pod.,
- **spoluprácu s rodičmi a inými subjektmi:** opíšete formy spolupráce a kontaktov s rodičmi, občianskymi združeniami, zriaďovateľom, napr. rodičovská rada, deň otvorených dverí, kultúrne a športové podujatia, výstavy, príležitostné oslavy, exkurzie a pod. Tieto údaje by mali priblížiť deťom/žiakom, rodičom a verejnosti spôsoby, akými sú odovzdávané alebo prijímané informácie o ŠZ, deťoch/ žiakoch.

Mali by naznačovať doterajšie a plánované formy spolupráce v prospech skvalitnenia výchovy mimo vyučovania.

3. Formy výchovy a vzdelávania

Sú uvedené v titulnom liste VPŠZ (poldenná, celodenná, týždenná, nepretržitá).

4. Tematické oblasti výchovy

Výchova mimo vyučovania sa v školských zariadeniach realizuje v týchto tematických oblastiach:

V školskom klube detí sú tematické oblasti výchovy: vzdelávacia (rozumová), spoločensko-vedná, pracovno-technická, prírodovedno-environmentálna, esteticko-výchovná (výtvarná, hudobná, literárno-dramatická), telovýchovná a športová (turistická) .

Hlavnou činnosťou v ŠKD je: nenáročná záujmová činnosť zameraná na prípravu na vyučovanie a na uspokojovanie a rozvíjanie záujmov detí v čase mimo vyučovania a v čase školských prázdnin (§114 ods.1 školského zákona), ďalej na oddychovú a relaxačnú činnosť (bežná prax).

V školskom stredisku záujmovej činnosti sú tematické oblasti výchovy: vzdelávacia, spoločensko-vedná, pracovno-technická, prírodovedno-environmentálna, esteticko-výchovná, (výtvarná, hudobná, literárno-dramatická), telovýchovná (športová, turistická) .

Hlavné činnosti v ŠSZČ sú: oddychové a záujmové činnosti vo voľnom čase detí (§ 115 ods.1 školského zákona).

V centre voľného času sú tematické oblasti výchovy: spoločensko-vedná, pracovno-technická, prírodovedno-environmentálna, esteticko-výchovná (výtvarná, hudobná, literárno-dramatická), telesná a športová (turistická).

Hlavné činnosti v CVČ sú: výchovno-vzdelávacia, záujmová a rekreačná činnosť (§ 116 ods. 1 školského zákona).

V školskom internáte sú tematické oblasti výchovy: spoločenská výchova, mravná výchova a výchova k hodnotám, pracovná a rozumová výchova, estetická výchova, telesná výchova, výchova k manželstvu a rodičovstvu, ekologická výchova.

Hlavné činnosti v ŠI sú: výchovno-vzdelávacia činnosť a uspokojovanie individuálnych potrieb a záujmov žiakov prostredníctvom mimoškolských aktivít (§ 117 ods. 1 a ods.2 školského zákona). V bežnej praxi je hlavnou činnosťou príprava na vyučovanie.

Školské zariadenie si môže stanoviť aj iné, pre neho špecifické oblasti výchovy. **Ich ciele však musia byť v súlade s cieľmi stanovenými v školskom zákone.**

Tematické oblasti výchovy v sebe zároveň obsahujú ďalšie oblasti výchovy najmä: rozumovú, mravnú, ekologickú, dopravnú a zdravotnú.

Výchovno-vzdelávacie proces sa realizuje integrovaním obsahu jednotlivých výchovno-vzdelávacích činností vo viacerých tematických oblastiach výchovy naraz, čo umožní komplexnejší rozvoj osobností detí/žiacov. Kľúčové kompetencie a osobnosť dieťaťa/žiaka sa rozvíjajú prostredníctvom realizácie hlavných (vyšších) výchovno-vzdelávacích cieľov jednotlivých tematických oblastí výchovy. Ich plnenie sa bude dosahovať realizovaním nižších, špecializovanejších a konkrétnejších cieľov v konkrétnych výchovno-vzdelávacích činnostiach/aktivitách.

Vo výchove mimo vyučovania sa v podstate v každej VVČ realizuje viacej tematických oblastí výchovy súbežne, ale vychovávateľ musí v konkrétnej činnosti určiť dominantný cieľ, teda ktorá tematická oblasť výchovy je aktuálne realizovaná.

Pri stanovovaní výchovno-vzdelávacích cieľov je potrebné rešpektovať istú hierarchiu.

Poznámka : Hierarchiu cieľov uvádzame v prílohe č. 2.

5. Výchovný plán

Je súčasťou výchovných programov a určuje celkovú skladbu výchovno-vzdelávacej činnosti v oddeleniach a výchovných skupinách pre príslušný ročník výchovného programu v školskom klube detí a v školskom internáte alebo v oddeleniach a záujmových útvaroch v centre voľného času a v školskom stredisku záujmovej činnosti aj v športových útvaroch.

Výchovný plán obsahuje zoznam oblastí výchovy s vymedzením najmenšieho počtu výchovno-vzdelávacích činností/aktivít v jednotlivých oblastiach výchovy v rámci celého výchovného programu alebo jeho ucelených častí, teda predstavuje minimálny, pre vychovávateľa záväzný, počet výchovno-vzdelávacích činností/aktivít (ďalej len „VVČ“) spravidla na obdobie školského roka (školský klub detí, školský internát).

Výchovný plán okrem vyššie uvedených náležitostí tvorí aj zoznam záujmových aj športových útvarov s vymedzením počtu hodín ich činností spravidla na obdobie školského roka (centrum voľného času, školské stredisko záujmovej činnosti).

Plnenie výchovného plánu odporúčame realizovať formou **týždenného** plánu alebo ponuky výchovno-vzdelávacej činnosti. Tento spôsob je v porovnaní s mesačným plánom výchovno-vzdelávacej činnosti flexibilnejší a efektívnejší.

Výchovno-vzdelávacia činnosť v SZ nie je realizovaná prostredníctvom vyučovacích hodín a nie je časovo obmedzená tak, ako je to vo vzdelávaní v škole (okrem záujmovej činnosti v centre voľného času a školskom stredisku záujmovej činnosti). Dĺžka jej trvania závisí predovšetkým od záujmu a aktivity detí/žiakov . Z týchto dôvodov sa vo výchovnom pláne nevymedzuje v hodinách. Každá VVČ musí plniť ciele niektorej tematickej výchovnej oblasti, preto je dôležité, aby sa v priebehu jedného až dvoch týždňov postupne a systematicky realizovali všetky tematické oblasti výchovy, a tak bola rozvíjaná osobnosť dieťaťa/žiaka komplexne.

Stanovený minimálny počet VVČ predstavuje vo výchovnom pláne realizáciu minimálne jednej VVČ v oddelení/výchovnej skupine denne (školský klub detí, školský internát). Vychovávateľ musí byť schopný uspokojiť záujmy a potreby všetkých žiakov. To znamená, že ponuka VVČ v jednotlivých výchovných oddeleniach alebo výchovných skupinách bude vyššia než je určený minimálny počet, a to primerane aj k vekovému zloženiu detí/žiakov (najmä v školskom internáte).

6. Výchovný jazyk

Výchovným jazykom v SZ je štátny jazyk. Deťom/žiakom patriacim k národnostným menšinám a etnickým skupinám sa zabezpečuje okrem práva na osvojenie štátneho jazyka aj právo na výchovu a vzdelanie v ich jazyku (§12 školského zákona). Výchovný jazyk SZ musí byť zhodný s výchovným jazykom uvedeným v zriaďovacej listine SZ alebo školy. Tento údaj odporúčame uvádzať v titulnom liste VPŠZ.

7. Personálne zabezpečenie

V tejto časti odporúčame uviesť charakteristiku vychovávateľov, prípadne odborných

zamestnancov, popis očakávaných požiadaviek na vychovávateľov a odborných zamestnancov (počet vzhľadom ku kapacite detí/žiakov, kvalifikačné predpoklady, špecifické schopnosti, zručnosti a skúsenosti, ktoré sú dôležitým predpokladom kvalitného výchovno-vzdelávacieho procesu) a skutočnej situácie, v personálnom zložení vychovávateľov a odborných zamestnancov. Či toto zloženie zodpovedá alebo nezodpovedá potrebe ŠZ, prípadne, aké opatrenia je potrebné vykonať do budúcnosti. Zaradujú sa tu aj údaje napr. o školskom psychológovi, asistentovi vychovávateľa, pomocnom vychovávateľovi, dobrovoľných zamestnancov (napr. vedúci záujmových útvarov v CVČ a v SSZČ). Neodporúčame písať menné zoznamy zamestnancov.

Uved'te tiež stručné informácie o ostatných zamestnancoch ŠZ.

8. Materiálno-technické a priestorové podmienky

Odporúčame uviesť popis vybavenia ŠZ (materiálne, technické priestorové, technické, hygienické a pod.), ktorý by mal naznačovať, čo má ŠZ k dispozícii, čo môže pre výchovno-vzdelávací proces využívať, aké zázemie majú vychovávatelia, prípadne, aké má ŠZ obmedzenia a ako chce upraviť tieto podmienky do budúcnosti (vybavenosť oddelení/skupín, priestorov pre záujmovú činnosť, technické vybavenie, stravovanie, podmienky pre duševnú hygienu detí a žiakov a pod.).

9. Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove

Stručne uved'te, ako je zabezpečená bezpečnosť a ochrana zdravia pri výchove detí/žiakov. Odporúčame uviesť, že podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní sú podrobne rozpracované v prevádzkovom a školskom poriadku ŠZ alebo školy.

Neuvádzajte citácie legislatívnych predpisov a noriem.

10. Vnútorňý systém kontroly a hodnotenia detí a žiakov

Odporúčame stručne popísať zameranie, ciele, model (tradičný, humanistický, iný), prípadne preferované metódy hodnotenia detí/žiakov, ktoré v ŠZ uplatňujete.

Podrobnejší popis systému kontroly a hodnotenia detí/žiacov odporúčame vypracovať ako samostatnú prílohu k plánu práce ŠZ na príslušný školský rok.

11. Vnútroňný systém kontroly a hodnotenia zamestnancov školského zariadenia

Stručne popíšte základnú filozofiu systému kontroly a hodnotenia zamestnancov školského zariadenia. (napr. ciele, preferované metódy a nástroje hodnotenia).

Plán kontroly a kritériá hodnotenia odporúčame vypracovať ako samostatnú prílohu k plánu práce ŠZ na príslušný školský rok.

12. Požiadavky na kontinuálne vzdelávanie pedagogických zamestnancov

Ďalšie vzdelávanie pedagogických zamestnancov je jedným z rozhodujúcich faktorov, ktoré pôsobia na celkovú úroveň kvality výchovno-vzdelávacieho procesu vo výchove mimo vyučovania. ŠZ by si malo vypracovať svoj **systém ďalšieho vzdelávania pedagogických, prípadne odborných zamestnancov** a každý rok by ho malo aktualizovať. Podrobný a konkrétny plán ďalšieho vzdelávania pedagogických zamestnancov je súčasťou ročného plánu ŠZ. Tento systém by mal mať tieto **ciele**:

- uvádzať začínajúcich vychovávateľov do pedagogickej praxe,
- udržiavať a zvyšovať kompetenciu (spôsobilosť efektívne vychovávať a vzdelávať) pedagogických zamestnancov,
- motivovať pedagogických zamestnancov pre neustále vzdelávanie a sebvzdelávanie,
- umožňovať skvalitňovanie spôsobilostí pedagogických zamestnancov pre tvorbu efektívnych vzťahov, motivačné hodnotenie detí a žiakov, riešenie konfliktov, komunikáciu a pod.,
- sprostredkovať pedagogickým zamestnancom najnovšie poznatky (inovácie) z metodiky výchovy jednotlivých oblastí výchovy, pedagogiky a príbuzných vied,
- umožniť prípravu pedagogických zamestnancov na výkon špecializovaných funkcií, napr. športový vychovávateľ, vedúci metodického združenia vychovávateľov, koordinátor projektov, informatik, uvádzajúci vychovávateľ a pod.,
- rozvíjať špecifické zručnosti pedagogických zamestnancov nevyhnutných pre uspokojovanie záujmov detí a žiakov prostredníctvom vedenia záujmových útvarov,

- podporovať rozvíjanie zručnosti pedagogických zamestnancov pre prácu s modernými materiálmi a materiálnymi prostriedkami: videotechnikou, výpočtovou technikou, multimédiami a pod.,
- rozvíjať tvorivosť pedagogických zamestnancov,
- umožniť pedagogickým zamestnancom získanie prvej a druhej atestácie,

Systém ďalšieho vzdelávania v súlade s platnou legislatívou by mal rešpektovať tieto princípy:

- ďalšie vzdelávanie je právom i povinnosťou každého pedagogického a odborného zamestnanca ŠZ,
- každý pedagogický i odborný zamestnanec ŠZ má mať možnosť ďalšieho vzdelávania za rovnakých podmienok,
- ďalšie vzdelávanie a zdokonaľovanie profesionality každého pedagogického a odborného zamestnanca ŠZ má mať odraz v jeho finančnom ohodnotení a profesijnej kariére,
- základnou hodnotou ďalšieho vzdelávania každého pedagogického a odborného zamestnanca ŠZ má byť kvalita výchovy a vzdelávania a nie formálne získavanie certifikátov a čiarok za účasť na školeniach,
- pedagogickí a odborní zamestnanci ŠZ sa aktívne podieľajú na určovaní cieľov, obsahu, prostriedkov a vyhodnocovaní efektívnosti systému ďalšieho vzdelávania,
- ŠZ spolupracuje s inštitúciami vytvárajúcimi systém ďalšieho vzdelávania v školstve (najmä s metodicko-pedagogickými centrami) a svoju činnosť s nimi koordinuje,
- efektívnosť ďalšieho vzdelávania je pravidelne vyhodnocovaná a na základe výsledkov optimalizovaná,
- prioritnou úlohou ŠZ by malo byť vytvorenie takých podmienok, aby každý pedagogický a odborný zamestnanec mal záujem sa neustále vzdelávať, zdokonaľovať svoje majstrovstvo,
- obsah systému ďalšieho vzdelávania by mal byť zameraný predovšetkým na udržanie a zvyšovanie pedagogickej spôsobilosti (kompetencie) pedagogických zamestnancov. Zahŕňa najmä inovácie v pedagogike a v príbuzných vedách, v metodike jednotlivých

tematických oblastí výchovy, efektívne postupy výchovy a vzdelávania detí/žiakov.

V školskom roku 2009/2010 ide o tvorbu a aplikovanie výchovných programov ŠZ.

Účastníci vzdelávania by mali mať možnosť voľby organizačných foriem, metód a materiálnych prostriedkov svojho vzdelávania. Hlavnými znakmi práce vzdelávaných by mali byť: motivácia, iniciatíva, samostatnosť, aktivita, kritické postoje, spätná väzba, tvorivosť, zodpovednosť za výsledky.

Stručne popíšte súčasný stav ďalšieho vzdelávania vychovávateľov a definujte zámery, ciele a oblasti ďalšieho vzdelávania pedagogických zamestnancov vášho ŠZ do budúcnosti. Vypracujte plán ďalšieho vzdelávania pedagogických zamestnancov na najbližší školský rok, ktorý však nebude súčasťou výchovného programu, ale bude tvoriť prílohu plánu práce ŠZ na príslušný školský rok.

1.2 Kľúčové kompetencie dieťaťa/žiaka

V ŠZ ide predovšetkým o **rozvíjanie** kľúčových kompetencií, ktoré deti/žiaci získavajú vo výchovno-vzdelávacej činnosti v škole. Rovnako ako vo vzdelávaní v škole, aj v ŠZ ich chápeme ako dôležitú kategóriu súborov vedomostí, zručností, postojov a hodnotovej orientácie osobnosti, ktoré potrebuje každý človek k svojmu osobnému rozvoju, sociálnemu začleneniu, k aktívnemu občianstvu a k permanentnému celoživotnému vzdelávaniu.

Určenie kľúčových kompetencií dieťaťa/žiaka je nevyhnutným východiskom pre tvorbu ďalších častí VPŠZ, najmä výchovných štandardov.

V zmysle ustanovenia § 10 ods.1 školského zákona výchovné štandardy obsahujú súbor požiadaviek na osvojenie si vedomostí, zručností a schopností, ktoré majú deti/žiaci získať, aby mohli **nadväzovať** na vedomosti, zručnosti a schopnosti získané vo výchovno-vzdelávacej činnosti v škole.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že kompetencie detí/žiakov v ŠZ nadväzujú na dané kompetencie príslušnej školy.

Kľúčová kompetencia dieťaťa/žiaka ŠZ je **preukázaná schopnosť využívať** vedomosti, zručnosti, postoje, hodnotovú orientáciu a iné spôsobilosti pri samostatnej príprave na vyučovanie a sebvzdelávaní, v osobnostnom rozvoji, v aktívnom využívaní voľného času a v budúcom aktívnom uplatnení sa v praktickom živote.

Kľúčovými kompetenciami sa určujú požadované vedomosti, zručností, schopností, postoje a hodnotová orientácia, ktoré má mať dieťa/žiak v čase ukončenia dochádzky do ŠZ.

Kompetencie sa musia formulovať tak, aby sa jasne opísali všetky požiadavky na vedomosti, zručnosti, postoje, psychické vlastnosti, fyzické schopnosti a hodnotovú orientáciu dieťaťa/žiaka zúčastňujúceho sa na VPŠZ v oblasti výchovy mimo vyučovania, ktoré sú potrebné pre rozvíjanie kľúčových kompetencií získaných vo vzdelávaní v škole.

Kľúčové kompetencie sú základom celkovej koncepcie výchovno-vzdelávacej činnosti v ŠZ.

1.2.1 Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti

Sú spoločné výchovno-vzdelávacie postupy, metódy, zásady alebo pravidlá, ktorými vychovávatelia budú viesť deti/žiacov k získavaniu alebo rozvoju stanovených kompetencií.

Vo výchovno-vzdelávacej činnosti mimo vyučovania sa v ŠZ preferujú najmä heuristické, problémové, demonštračné, inscenačné metódy a pod.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti odporúčame určovať súbežne už pri formulovaní kompetencií. Uľahčí vám to prácu pri tvorbe ďalších častí vášho výchovného programu a formulovaní výstupov v tematických oblastiach výchovy, výchovných štandardoch a výchovných osnovách.

Napr. rozvoj „**Schopnosti participovať pri pozitívnych zmenách v živote ŠZ**“ sa vo VVČ môže realizovať tak, že zástupcovia jednotlivých oddelení/skupín sa pravidelne podieľajú na rokovaní detského parlamentu, žiackej rady alebo rady ŠZ, pri podávaní návrhov, pripomienok k životu v ŠZ, alebo zorganizovaním stretnutia so zástupcami detských a mládežníckych organizácií v rámci tretieho sektora orientovaného na možnosti participácie mládeže na živote, ďalej môžu pracovať na spoločnom projekte ŠZ týkajúcom sa spracovania otázok kvality života detí a žiakov v ŠZ. Významnou stratégiou je využívanie zážitkových metód a foriem práce ako napr. brainstorming, argumentácia, diskusný klub, dobrovoľníctvo.

Spoločnými stratégiami pre väčšinu výchovných oblastí bude vytvorenie prostredia, ktoré deti/žiacov aktivizuje a motivuje k rozvíjaniu kompetencií získaných na vzdelávaní v škole. Napr. pre „**Rozvoj osobnosti dieťaťa/žiaka**“ bude vo všetkých tematických oblastiach výchovy realizovaná VVČ, ktorá bude spoločne rozvíjať **samostatnosť, spoluprácu, zodpovednosť, efektívnu komunikáciu, tvorivosť, toleranciu, rozvoj praktických zručností dieťaťa a žiaka**. Realizujú sa v rámci oddelenia alebo skupiny, ale aj v rámci

celého ŠZ, napr. v súťažiach, kvízoch, záujmových útvaroch, kultúrnych a športových podujatiach, pracovných činnostiach a iných VVČ.

Pri formulovaní stratégií výchovno-vzdelávacej činnosti **postupujte nasledovne:**

- pozorne si preštudujte všetky kľúčové kompetencie v školskom vzdelávacom programe a starostlivo si premyslite ich začlenenie do obsahu výchovy v danej tematickej výchovnej oblasti,
- vyberte tú (alebo tie) kľúčovú kompetenciu, ktorá súvisí s obsahom výchovy mimo vyučovania, podporuje a dopĺňa všetky metódy, postupy a formy práce vo výchovno-vzdelávacej činnosti vo vašom ŠZ, môžete to spracovať aj formou tabuľky,
- do tabuľky si zapisujte, ako budete upevňovať, ďalej rozvíjať vybrané kľúčové kompetencie v rámci výchovy mimo vyučovania tak, aby deťom/žiakom umožnili rozvíjať, prípadne získavať nové vedomosti, zručnosti postoje, názory, tvorivosť, kreativitu, istotu, upevnili jeho sebadôveru, sebahodnotenie, samostatnosť, zmysel pre tímovú prácu, aktivizovali ho pre vyšší výkon a pod.,
- v rámci jednej tematickej oblasti výchovy môžete uviesť viac stratégií výchovno-vzdelávacej činnosti,
- jedna alebo viac stratégií výchovno-vzdelávacej činnosti môžu byť spoločné aj pre viac výchovných oblastí,
- prehľad stratégií výchovno-vzdelávacej činnosti má byť výstižný, primeraný obsahu VVČ a individuálnym schopnostiam žiakov, reálny, zodpovedajúci stanoveným metódam, postupom a formám práce.

1.3 Výhovné štandardy

Výhovné štandardy obsahujú súbor požiadaviek na osvojenie si vedomostí, zručností a schopností, ktoré majú deti/žiaci získať, aby mohli rozvíjať vedomosti, zručnosti a schopnosti získané vo výchovno-vzdelávacej činnosti v škole.

Delia sa na :

Výkonový štandard, ktorý určuje kritériá úrovne zvládnutia obsahových štandardov. Sú to predpokladané cieľové výstupy, ktoré má dosiahnuť dieťa/žiak počas pobytu v ŠZ, primerane svojim schopnostiam.

Obsahový štandard, ktorý určuje akú vedomosť, zručnosť a schopnosť majú deti/žiaci ovládať a prakticky používať. V podstate je to obsah výchovy a vzdelávania v jednotlivých tematických oblastiach výchovy. Cieľom obsahového štandardu je zabezpečiť vyváženú štandardnú úroveň mimoškolskej výchovy v jednotlivých oddeleniach, výchovných skupinách a záujmových útvaroch a zároveň predísť živelnosti (nesystematickosti) vo výchove a vzdelávaní detí/žiacov. Obsah výchovy a vzdelávania nad stanovený rámec si vychovávateľ môže autonómne zvyšovať podľa špecifickej situácie vo jeho oddelení/výchovnej skupine/záujmovom útvare s ohľadom na špeciálne záujmy, schopnosti a ciele detí/žiacov.

Výkonový štandard je základné kritérium úrovne zvládnutia rozvoja vedomostí, zručností a schopností. Vymedzuje úroveň významných vedomostí, zručností a kompetencií, ktoré má dieťa/žiak podľa očakávania preukázať po ukončení dochádzky do ŠZ. Musí odpovedať na otázku: „Čo má dieťa/žiak vedieť (kognitívna oblasť), čomu musí porozumieť (kognitívna a afektívna oblasť), čo má urobiť (afektívna a psychomotorická oblasť)“, aby splnil úlohu a preukázal svoj výkon. Je zároveň vstupným (cieľová požiadavka) a výstupným (výhovný výstup) štandardom.

1.3.1 Princíp tvorby výkonových štandardov

Výkonové štandardy by mali byť, pokiaľ je to možné, opísané jasne a zoradené v logickom poradí. Preto pri ich stanovení identifikujeme:

- ako prvú kognitívnu oblasť (vedomosti , intelektuálne zručnosti – uplatnenie samostatného kritického, alebo kreatívneho myslenia, poznávacie schopnosti),
- ako druhú psychomotorickú oblasť (zručnosti, návyky), praktické zručnosti a návyky (pracovné a manuálne zručnosti, kultúrne a hygienické návyky, kreativita, pohotovosť a používanie materiálov, prostriedkov, nástrojov a prístrojov),
- ako tretiu afektívnu oblasť (postoje, city, hodnotová orientácia, sociálne a komunikačné zručnosti, občianske postoje).

Pri stanovení výkonových štandardov je potrebné uplatňovať nasledujúce **usmernenia**:

- každé stanovenie sa začína **aktívnym slovesom v neurčitku**,
- **v jednom stanovení** by sa malo uplatňovať iba **jedno sloveso** (nie je to striktné pravidlo). Ak chcete použiť viac slovies, aplikujte radšej jeho synonymum (2 alebo viac slovies s rôznym významom a na rôznych výkonových úrovniach indikujú 2 alebo viac výkonov),
- aktívne sloveso musí byť **merateľné a pozorovateľné**,
- výkonový štandard predstavuje **produkt a činnosť**, nie proces,
- stanovenie výkonových štandardov musí byť primerane **jednoduché, konzistentné, jasne formulované, stručné, jednoznačné a zrozumiteľné**,
- výkonové štandardy musia byť **usporiadané podľa úrovne výkonu** - od jednoduchého po najnáročnejšie,
- výkonové štandardy musia odpovedať na otázku: **Čo** potrebuje dieťa a žiak vedieť, **čomu** potrebuje porozumieť alebo **ako** má preukázať svoj **výkon**, aby splnil stanovený výchovno-vzdelávací výstup.

Pri výbere aktívneho činnostného slovesa na stanovenia výkonového štandardu musí svojou náročnosťou zodpovedať stupňu vzdelania a schopnostiam dieťa a žiaka. Keďže každé sloveso musí byť merateľné a pozorovateľné, nemožno používať slovesá, ktoré sa

merať nedajú, napr. posudzovať, porozumieť, chápať, vedieť, rozumieť, osvojiť si, poznať, naučiť sa, uvažovať o, premýšľať, atď. Na určenie primeraného slovesa môžeme použiť rôzne taxonómie. Napr. prejavíť, uplatňovať, rešpektovať, vyhľadávať, pomenovať, rozlíšiť, riešiť, aplikovať a pod.

Najprv stanovujeme výkonové štandardy a až potom budeme k nim priradovať zodpovedajúci obsah výchovy.

Stanovenie výkonových štandardov napomáha zámeru, **čo** by mal žiak vedieť (výkon), **akú** zručnosť by mal preukázať (výkon), **ako** by to mal vedieť a ako by to mal preukázať (norma a kvalita výkonu), **kde** by mal preukázať svoj výkon (podmienky výkonu), **aké** by mali byť výchovné zdroje (podmienky výkonu), **za akých** podmienok má svoj výkon predviesť (podmienky výkonu), podľa **čoho** a **ako** sa bude kontrolovať, hodnotiť a merať jeho výkon (metódy, prostriedky a kritériá hodnotenia) a **čo** by sa mal naučiť (obsah výchovy - výchovné osnovy).

Pri formulovaní výkonových štandardov **postupujte** nasledovne:

1. Pozorne si preštudujte kompetencie stanovené v školskom vzdelávacom programe príslušnej školy, kde sa vzdelávajú deti alebo žiaci z vášho ŠZ.
2. Vyberte tie kompetencie, ktoré budú rozvíjané vo výchovno-vzdelávacej činnosti v ŠZ.
3. Stanovte postupne výkonové štandardy ku každej kompetencii, a to v poradí: kognitívna (*Aké vedomosti by mal žiak preukázať?*), psychomotorická (*Aké praktické zručnosti a návyky by mal žiak preukázať?*) a afektívna oblasť (*Aké postoje, vlastnosti, sociálno-komunikatívne zručnosti a pod. by mal žiak preukázať?*). **Vzhľadom na špecifickosť výchovno-vzdelávacej činnosti v ŠZ zaradenie kognitívnej oblasti v niektorých výkonových štandardoch nebude potrebné (napr. v afektívnej oblasti najmä pri rozvíjaní postojov detí/žiakov).**
4. Preskúmajte správnosť ich stanovenia podľa vyššie uvedeného usmernenia, v prípade potreby urobte potrebné korekcie. Vybrané výkonové štandardy musia byť súčasťou vášho VPŠZ
5. Preskúmajte pozorne výkonové štandardy. Overte si, či niektoré výkony nie sú identické alebo podobné. Ak je tomu tak, buď ich preformulujte alebo vzájomne skombinujte.

6. Usporiadajte výkonové štandardy podľa náročnosti ich výkonov od najjednoduchších po najzložitejšie.
7. Stanovte obsahové štandardy. K výkonovým štandardom priradíte zodpovedajúci obsah výchovy a vzdelávania.

1.4 Výchovné osnovy výchovného programu školského zariadenia

Výchovné osnovy sú súčasťou VPŠZ. Vymedzujú výchovno-vzdelávacie ciele, obsah a rozsah oblastí výchovy podľa výchovného plánu v jednotlivých oddeleniach, výchovných skupinách alebo podľa zamerania záujmových útvaroch. Určujú sa pre každú tematickú výchovnú oblasť osobitne.

Jednotlivé ŠZ vypracujú výchovné osnovy **najmenej** v rozsahu ustanovenom výchovným štandardom.

Výchovné osnovy konkrétnej tematickej oblasti výchovy sa odvodzujú od výchovných štandardov tejto tematickej oblasti výchovy.

Výchovné osnovy vo VPŠZ:

- sa vypracujú samostatne pre všetky tematické oblasti výchovy,
- odporúčame, aby mali jednotný formát spracovania.

Výchovné osnovy tematickej oblasti výchovy **majú tieto časti**:

Záhlavie – názov tematickej oblasti výchovy, výchovno-vzdelávacie cieľ, obsah VVČ (môže byť aj v podobe tematických celkov) a rozsah (najmenší počet výchovno-vzdelávacích aktivít) konkrétnej tematickej oblasti výchovy vymedzený vo výchovnom pláne pre príslušný ročník v oddeleniach, výchovných skupinách a záujmových útvaroch. Odporúčame súbežne uvádzať aj stratégie VVČ. Uľahčí to prípravu vychovávateľa, aj samotnú realizáciu príslušnej VVČ. Metódy a formy práce musia zodpovedať reálnym podmienkam. Prostriedky výchovy doplniť podľa charakteru VVČ.

Uvedomte si, že iba skutočná realizácia moderných motivačných, aktivizujúcich a zážitkových metód, teda kvalitný proces výchovy a vzdelávania vo výchove mimo vyučovania je tým pravým základom úspešného plnenia cieľov VPŠZ.

1.5 Prílohy

Príloha č.1

Ukážka titulného listu

(Názov a adresa školského zariadenia, podľa zriaďovacej listiny alebo registra škôl a školských zariadení)

LOGO ALEBO FOTO

VÝCHOVNÝ PROGRAM

Názov výchovného programu

Forma výchovy a vzdelávania	Celodenná
Výchovný jazyk	Slovenský
Druh školského zariadenia	Štátne
Dátum prerokovania v pedagogickej rade školy/ školského zariadenia	24.júna 2009
Dátum prerokovania v rade školy/ rade školského zariadenia	28. júna 2009
Platnosť výchovného programu	1. september 2009 – 30. jún 2013
Zriaďovateľ	Mesto Trenčín Jabloňová 6 356 78 Trenčín

Pečiatka a podpis riaditeľa školy/ŠZ

Hierarchia cieľov tematických oblastí výchovy

Ciele tematických oblastí výchovy sú základom výchovných osnov. Ciele výchovno-vzdelávacieho procesu vo výchove mimo vyučovania tvoria určitú hierarchiu:

1. **Spoločenské ciele**, ktoré stoja v hierarchii najvyššie, pričom sú najvšeobecnejšie a najabstraktnejšie, napr. rozvíjať osobnosť, formovať mravné vedomie a pod.
2. **Inštitucionálne ciele** reprezentujú požiadavky ŠZ, napr. ciele výchovnej oblasti (alebo jej tematických celkov).
3. **Špecifické (konkrétne) ciele** stoja najnižšie a predstavujú výchovno-vzdelávacie ciele jednotlivých výchovno-vzdelávacích alebo záujmových činností zameraný na rozvoj osobnosti dieťaťa a žiaka, aby stanovené hodnoty prijímali, reagovali na ne, akceptovali ich, integrovali a zvnútorňovali sa s nimi. Vzťahujú sa na afektívne (citové) procesy. napr. precítiť, vyjadriť, prejavíť, prijať.

Špecifické ciele musia spĺňať tieto požiadavky:

- musia byť **konzistentné** (nižšie ciele podriadujeme vyšším),
- musia byť **primerané** (súlad požiadaviek cieľov s možnosťami a schopnosťami detí a žiakov, vychovávateľov, materiálnymi podmienkami a pod.),
- musia byť **jednoznačné** (nepripúšťa sa viacznačný význam cieľov, rôznosť vysvetlení),
- musia byť **vyjadrené v pojmoch detských a žiackych výkonov** (vopred stanovíme konečný stav – výkon, ktorý sa má u dieťaťa a žiaka dosiahnuť),
- musia byť **kontrolovateľné** (porovnávame dosiahnutý stav u detí a žiakov so stanovenými cieľmi),
- **rešpektujú taxonómiu** (aktívne sloveso v neurčitku) cieľov (úroveň osvojenia vedomosti, zručnosti, postoja).

Špecifické ciele vyjadrujú relatívny výkon v rámci výchovnej oblasti.

Základné pojmy

1. **Výchovný program:** základný dokument školského zariadenia, podľa ktorého sa uskutočňuje výchovno-vzdelávacia činnosť školského zariadenia.
2. **Kompetencia:** systém vedomostí, zručností, schopností, spôsobilostí, postojov a hodnotovej orientácie, ktoré vyjadrujú úroveň poznania daného jednotlivca.
3. **Kompetentný:** byť spôsobilý, schopný vykonávať určitú činnosť na požadovanej úrovni. Požadovaná úroveň v tomto prípade znamená vynikajúci výkon. Kompetentný je ten, kto má v určitej oblasti „schopnosti, motiváciu, vedomosti zručnosti atď. robiť kvalitne to, čo sa vyžaduje (Turek 2003).
4. **Kompetencia dieťaťa a žiaka školského zariadenia:** systém vedomostí, zručností, schopností, postojov, spôsobilostí a hodnotovej orientácie, ktoré má mať dieťa a žiak v čase ukončenia pobytu v školskom zariadení
5. **Výchovné štandardy výchovného programu školského zariadenia:** súbor požiadaviek na osvojenie si vedomostí, zručností, a schopností, ktoré majú deti a žiaci získať v procese výchovy mimo vyučovania v školskom zariadení, aby mohli nadväzovať na vedomosti, zručnosti a schopnosti získané vo výchovno-vzdelávacej činnosti v škole.

Delia sa na :
 - **výkonové štandardy**, ktoré určujú kritériá úrovně zvládnutia obsahových štandardov
 - **obsahové štandardy**, ktoré určujú akú vedomosť, zručnosť a schopnosť majú deti a žiaci ovládať a prakticky používať
6. **Výchovný plán výchovného programu školského zariadenia:** súčasť výchovného programu. Obsahuje zoznam oblastí výchovy s vymedzením najmenšieho počtu výchovno-vzdelávacích aktivít/činností v rámci celého výchovného programu alebo jeho ucelených častí. Určuje celkovú skladbu výchovno-vzdelávacej činnosti v oddeleniach a výchovných skupinách pre príslušný ročník výchovného programu.

- 7. Výchovné osnovy výchovného programu školského zariadenia:** súčasť výchovného programu. Vymedzujú výchovno-vzdelávacie ciele, obsah a rozsah oblastí výchovy podľa výchovného plánu.
- 8. Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti:** uplatňované zásady a pravidlá pri spoločnom postupe, prostredníctvom ktorého vychovávateľa chcú viesť deti a žiakov k vytváraniu alebo ďalšiemu rozvoju kompetencií, ktorými si budú rozvíjať vedomosti, zručnosti a schopnosti získavané vo vzdelávaní v škole.
- 9. Pedagogická dokumentácia školského zariadenia:** súbor písomných dokumentov, ktorými sa riadi proces výchovy a vzdelávania a súbor písomností, podľa ktorých vydáva školské zariadenie verejné listiny a rozhodnutia.
- 10. Evalvácia školského zariadenia:** systematické zhromažďovanie, triedenie a vyhodnocovanie údajov podľa určitých kritérií s cieľom prijať ďalšie rozhodnutia, ktoré významne ovplyvnia ďalšiu činnosť účastníkov výchovno-vzdelávacej činnosti a práce školského zariadenia. Procesy hodnotenia/evalvácie sa uskutočňujú na úrovni oddelenia, výchovnej skupiny, záujmového útvaru, metodického združenia a riaditeľa školského zariadenia.
- 11. Autoevalvácia (sebahodnotenie) školského zariadenia:** hodnotenie procesov prebiehajúcich vo vnútri školského zariadenia so zámerom zabezpečiť kvalitu vzdelávania pri realizácii výchovno-vzdelávacej činnosti.
- 12. Neformálne vzdelávanie:** uskutočňuje sa mimo vzdelávania v škole a využíva najmä metódy participácie, spolupráce, záujmového vzdelávania, autonómie a zodpovednosti pri príprave mladej generácie na aktívny život v otvorenej informačnej multikultúrnej spoločnosti.
- 13. Výchova zážitkom:** základom je zážitok, ktorý je určený podielom kladných a záporných emócií, ktoré dieťa alebo žiak zažije v priebehu danej aktivity. Je dôležité, aby celý proces bol naprogramovaný so zreteľom na vyváženosť kladných a záporných emócií, resp. miernu prevahu kladných emócií - pozitívna emocionálna bilancia.
- 14. Zásady zážitkového učenia:** akémukoľvek úspechu, radosti, príjemnému zážitku predchádza isté úsilie spojené s negatívnymi emóciami (napätie, strach, úzkosť). Presýtenie kladnými alebo zápornými emóciami vedie k strate záujmu a zníženiu aktivity účastníka.

- 15. Participácia:** včleňovania detí a mládeže do spoločnosti, akceptácia faktu, že deti a mladí ľudia majú právo na vyjadrenie svojej mienky vo všetkých veciach, ktoré sa ich týkajú.
- 16. Interkulturalita:** spôsob nazerania na svet, ktorý je založený na mravnom princípe rovnosti šancí v spoločenstve rovných a spolupracujúcich občanov. Vo výchove detí a žiakov sa prejavuje ako podpora tolerancie a vzájomného porozumenia, odbúravanie predsudkov pri nadväzovaní nových vzťahov.
- 17. Peer program (z angl. peer – seberovný):** alternatívny program založený na osobnej komunikácii dopredu pripravených dobrovoľníkov (peer aktivistov) so svojimi rovesníkmi, ktorí svojim správaním a názormi prezentujú v skupine seberovných mladých ľudí model žiaduceho správania sa a činnosti.
- 18. Brainstorming:** inovačná kreatívnu metóda riešenia problémov založená na skupinovom riešení. Podstatou je uvoľniť predstavivosť, fantáziu a obrazotvornosť generovať nápady, vzájomne sa inšpirovať so snahou uplatniť sa a odstrániť zábrany. Cieľom je nájsť netradičné, resp. originálne riešenia.

SWOT analýza školského zariadenia

SWOT analýza je nástroj strategického plánovania používaná na hodnotenie silných a slabých stránok, príležitostí a rizík, ktoré spočívajú napr. pri vypracovaní výchovného programu školského zariadenia. Zahŕňa monitorovanie vnútorného aj externého prostredia školského zariadenia.

Kategórie SWOT analýzy:

1. **Silné stránky (Strengths)** - vnútorné skutočnosti školského zariadenia, ktoré môžu napomôcť k dosiahnutiu cieľa). Napr.: humanistický model výchovy a vzdelávania, tradičné, kvalitné podujatia a projekty školského zariadenia, špeciálne zručnosti, kvalifikovanosť a flexibilita vychovávateľov, ochota ďalej sa vzdelávať, dobré materiálno-technické zabezpečenie a vybavenie, pozitívna klíma a „kultúra“, spolupráca so školou, s rodičmi, s radou školy, so zriaďovateľom, získavanie mimorozpočtových finančných prostriedkov.
2. **Slabé stránky (Weaknesses)** - vnútorné skutočnosti školského zariadenia, ktoré sťažujú dosiahnutie cieľa). Napr.: nedostatočné ovládanie cudzích jazykov a moderných IKT, nedostatočná ponuka ďalšieho vzdelávania, krátenie úväzkov vychovávateľov, krúžková činnosť v škole, nevhodné umiestnenie školského zariadenia, nedostatočné priestorové a materiálne vybavenie školského zariadenia, nedostatočné finančné ohodnotenie vychovávateľov.
3. **Príležitosti (Opportunities)** – externé podmienky, ktoré môžu dopomôcť školskému zariadeniu k dosiahnutiu cieľa: napr. legislatívne podmienky, možnosť výmeny pedagogických skúseností, možnosť zapojenia sa do výziev MŠ SR na získanie finančných prostriedkov.
4. **Ohrozenia (Threats)** – externé podmienky, ktoré môžu sťažiť školskému zariadeniu dosiahnutie cieľa. Napr.: nepriaznivý demografický vývoj, nedostatočná podpora od zriaďovateľa, nedostatočné finančné zabezpečenie a spoločenské ocenenie.

Výstupom analýzy by mal byť konkrétny a adresný návrh opatrení. Vhodnými zdrojmi analýzy môže byť aj spätná väzba od žiakov, rodičov, prípadne učiteľov.

Verziou SWOT analýzy je **TOWS analýza**. TOWS analýza pomáha tvorcom strategického plánovania uvedomiť si možnosti, ktoré majú pri príprave danej stratégie. Tieto možnosti sú dané jednak skutočnosťami systému: **T** - nepriaznivé externé podmienky, faktory a **O** – priaznivé externé podmienky (T – O). **W** - vnútorné slabé stránky a **S** -vnútorné silné stránky (W – O), ďalej tým, čo umožňuje okolie alebo budúcnosť. Pred spracovaním vlastnej SWOT/TOWS analýzy je najskôr potrebné pripraviť prehľad jednotlivých S, W, O a T podľa týchto nasledovných kategórií..

TOWS analýza je zdokonalenou verziou SWOT analýzy, pretože pracuje s kombináciami tematicky vzájomne súvisiacich položiek S, W, O a T.

Pre tvorbu stratégií sú v podstate možné tieto štyri východiská:

1. **SO (maxi – maxi) stratégie** – táto stratégia sa snaží využiť čo najviac silných stránok, aby zužitkovala jestvujúce príležitosti. Stratégia kombinuje príležitosti z vonkajšieho prostredia a silné stránky zariadenia.
2. **WO (mini – maxi) stratégie** – vďaka tejto stratégii sa možno zamerať na prekonanie slabých stránok tak, aby bolo možné využiť jestvujúce príležitosti. Stratégia eliminuje slabé stránky zariadenia a využije príležitosti z vonkajšieho prostredia.
3. **ST (maxi – mini) stratégie** – v tejto situácii sú dosť veľké predpoklady k tomu, aby boli eliminované hrozby. Potrebné je využiť silné stránky a zamerať sa na hrozby. Stratégia využíva silné stránky zariadenia k eliminácii ohrozenia z vonkajšieho prostredia.
4. **WT (mini – mini) stratégie** – v tejto nevýhodnej pozícii je potrebné dobre zvážiť kroky o ďalšej existencii zariadenia. Za tejto situácie je okolité prostredie plné hrozieb a ŠZ nemá dostatok predpokladov k ich prekonaniu. Stratégia sa snaží minimalizovať hrozby prostredia a potláčať slabé stránky ŠZ.

Výsledná stratégia je vhodnou kombináciou všetkých uvedených stratégií podľa situácie ŠZ

STEP analýza školského zariadenia

Patrí medzi ďalšie nástroje strategického plánovania. Poznáme ju aj ako STEP alebo STEPE analýzu. My budeme uvádzať pojem STEP analýza.

Analýza STEP monitoruje najmä vonkajšie faktory, na ktoré činnosť ŠZ nemá žiadny vplyv, ale ŠZ samotné je nimi ovplyvňované

Kategórie STEP analýzy sú:

1. **Sociálno-spoločenské faktory (Social)** – legislatívne zmeny s určitým dopadom na ŠZ, nepriaznivá štruktúra miestnej komunity, demografický vývoj, vznik zariadení s podobným zameraním (spolupráca/konkurencia), a pod.,
2. **Technologický rozvoj (Technological)** – napr. nedostupnosť určitej techniky, technológie. a pod.,
3. **Ekonomické faktory (Economic)** – miera inflácie, nezamestnanosť v regióne, atď.,
4. **Politické faktory a faktory životného prostredia (Political)** – nové politické vedenie po voľbách, reorganizácia alebo reforma v školstve vo verejnej správe a v samospráve, vstup do EÚ, kvalita životného prostredia a pod.

Zmyslom **STEP analýzy** je odpovedať na nasledujúce otázky:

- ktoré z vonkajších faktorov majú vplyv na ŠZ,
- aké sú možné účinky týchto faktorov,
- ktoré z nich budú v blízkej budúcnosti najdôležitejšie.

Výstupom STEP analýzy je:

1. Vyhodnotenie silných a slabých stránok, príležitostí a rizík vplyvu monitorovaných faktorov na ciele a zámery ŠZ.
2. Prognóza vývoja prostredia s ohľadom na zámery ŠZ. V našom prípade na zámery súvisiace s aplikáciou VPŠZ .

Podobne ako SWOT analýza aj STEP analýza má ďalšiu verziu. Touto verziou je PEST analýza: analýza politického, legislatívneho, ekonomického, sociálno-kultúrneho a technologického prostredia.

2 Základná štruktúra výchovného programu školského zariadenia

Odporúčame dodržať túto štruktúru VPŠZ:

1. Úvodné identifikačné údaje: forma výchovy a vzdelávania, druh ŠZ, dátum prerokovania VPŠZ s radou školy/ŠZ a pedagogickou radou školy/ŠZ, rok, miesto vydania a platnosť VPŠZ, názov a adresa zriaďovateľa ŠZ.
2. Názov/logo výchovného programu školského zariadenia: vhodný originálny názov vystihujúcu zameranie výchovného programu.
3. Vymedzenie vlastných cieľov a poslania výchovy:
 1. Charakteristika ŠZ, veľkosť ŠZ, umiestnenie ŠZ, čo má ŠZ k dispozícii, či zabezpečuje výchovu a vzdelávanie aj pred deti/žiacov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (ďalej len „ŠVVP“), čo chce ŠZ v budúcnosti vylepšiť.
 2. Charakteristika detí/žiacov, ktorí sú v ŠZ, z ktorých škôl, regiónov, či sa jedná aj o žiacov so ŠVVP.
 3. Dlhodobé projekty, do ktorých sa ŠZ zapája.
 4. Spolupráca ŠZ s rodičmi a inými subjektmi.
 5. Ciele ŠZ: uviesť ciele.
 6. Charakteristika VPŠZ: východiská VPŠZ, podmienky pre jednotlivé oblasti výchovy, konkrétne špecifické ciele.
 7. Zameranie ŠZ: uviesť to, čo je pre ŠZ špecifické, aké špeciálne činnosti a aktivity realizuje, čo chce v budúcnosti vo výchovno-vzdelávacom procese zmeniť, skvalitniť.
 8. Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: postupy, zásady a pravidlá, ktorými ŠZ rozvíja jednotlivé kľúčové kompetencie detí a žiacov, prípadne ktorými smeruje k utváraniu nových kompetencií.
 9. Konkrétne kompetencie (napr. celoživotné vzdelávanie, komunikačné, sociálne, pracovné, občianske, kultúrne).
4. Formy výchovy: denná, celodenná, týždenná, nepretržitá.

5. Tematické oblasti výchovy: rozlíšiť podľa druhu ŠZ, ciele jednotlivých oblastí výchovy.
6. Výchovný plán: obsahuje:
 - **v školskom klube detí a v školskom internáte**: zoznam oblastí výchovy s vymedzením najmenšieho počtu výchovno-vzdelávacích činností v rámci výchovného programu na obdobie školského roka,
 - **v centre voľného času a školskom stredisku záujmovej činnosti** aj zoznam záujmových útvarov s vymedzením počtu hodín ich činnosti na obdobie školského roka v súlade s výchovným štandardom.
7. Výchovný jazyk: štátny jazyk SR alebo jazyk príslušnej národnostnej menšiny.
8. Personálne zabezpečenie: popis očakávaných požiadaviek na vychovávateľov a odborných zamestnancov (počet vzhľadom ku kapacite detí/žiacov), kvalifikačné predpoklady, špecifické schopnosti, zručnosti a skúsenosti, ktoré sú dôležitým predpokladom kvalitného výchovno-vzdelávacieho procesu. Informácie o ostatných zamestnancoch.
9. Materiálno-technické a priestorové podmienky: charakteristika materiálnych, technických a priestorových podmienok ŠZ.
10. Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove : akým spôsobom sú poučené deti alebo žiaci, úroveň osvetlenia, vykurovania, vetrania priestorov, čistoty a hygieny, úroveň sociálnych zariadení, prístup k pitnej vode, prístup k skrinke prvej pomoci, kontakty na prvú pomoc, či platí v ŠZ zákaz fajčenia a požívania alkoholu, pravidelnosť a kým sú zabezpečované kontroly bezpečnosti ochrany zdravia pri výchove, čo je potrebné zmeniť, skvalitniť. Stručne.
11. Vnútorý systém kontroly a hodnotenia detí a žiakov: zameranie kontroly a hodnotenia detí/žiacov, ciele, preferované metódy hodnotenia. Stručne.
12. Vnútorý systém kontroly a hodnotenia zamestnancov školského zariadenia: zameranie, ciele, preferované metódy a nástroje kontroly. Stručne.
13. Požiadavky na kontinuálne vzdelávanie pedagogických zamestnancov: ciele a zameranie ďalšieho vzdelávania pedagogických zamestnancov, plán ďalšieho vzdelávania.
14. Výchovné štandardy: určenie súboru požiadaviek na vedomosti, zručnosti a schopnosti, ktoré majú deti/žiaci získať, aby mohli nadväzovať na vedomosti, zručnosti a schopnosti

získané vo výchovno-vzdelávacej činnosti v škole (výkonové štandardy a obsahové štandardy).

15. Výchovné osnovy VPŠZ: určenie cieľov, obsahu a rozsahu tematických oblastí výchovy podľa výchovného plánu (počet výchovno-vzdelávacích aktivít v jednotlivých oblastiach výchovy na obdobie školského roka) a v súlade s výchovným štandardom.

3 ŠKOLSKÝ KLUB DETÍ – UKÁŽKY

Ukážky materiálov pre školský klub detí sú určené aj pre školský internát pri základnej škole a pre školský klub detí a školský internát pri základnej škole pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.

3.1 Kompetencie dieťaťa/žiaka školského klubu detí (ďalej len „ŠKD“)

Kompetencie detí ŠKD **nadväzujú na kompetencie žiakov príslušnej základnej školy.** Kompetencie sa v procese výchovno-vzdelávacej činnosti mimo vyučovania rozvíjajú a navzájom prelínajú v jednotlivých tematických oblastiach výchovy. Dieťa ich rozvíja účasťou na záujmovej a výchovno-vzdelávacej činnosti. Kompetencie dieťaťa sú výsledkom obsahu výchovno-vzdelávacej činnosti a celkového výchovno-vzdelávacieho procesu v ŠKD.

Kompetencie predstavujú ideálny plánovaný cieľový výstup dosahovaný systematickým a postupným výchovno-vzdelávacím procesom počas pobytu dieťaťa v ŠKD.

Dieťa ŠKD má osvojené tieto kľúčové kompetencie na úrovni zodpovedajúcej jeho individuálnym osobnostným možnostiam a dĺžke jeho pobytu v ŠKD.

Kompetencie učiť sa učiť

- rieši nové, neznáme úlohy a situácie
- zúčastňuje sa vedomostných súťaží
- prejavuje záujem o nové informácie

Komunikačné kompetencie

- zrozumiteľne vyjadruje a obhajuje svoj názor
- vypočuje si opačný názor
- rozvíja si komunikačné schopnosti v oblasti moderných IKT
- prijíma spätnú väzbu

Sociálne kompetencie

- pomenuje svoje potreby, city a pocity
- zvládne jednoduché stresové situácie
- vlastným postupom rieši jednoduché konflikty

- presadzuje autonómiu a práva svojej osobnosti
- rešpektuje úlohy skupiny
- efektívne spolupracuje v skupine
- uvedomuje si potreby žiakov a osôb so zdravotným znevýhodnením
- uvedomuje si potreby ostatných detí
- poskytnie pomoc alebo pomoc privolá

Pracovné kompetencie

- prejavuje samostatnosť vo vypracovaní domácich úloh
- plánuje a hodnotí svoje činnosti
- prijíma nové informácie a poznatky
- dokončí prácu
- kultivuje svoju vytrvalosť
- plní si svoje povinnosti
- ovláda jednoduché manuálne zručnosti a samoobslužné činnosti potrebné pre praktický život
- rozvíja manuálne zručnosti

Občianske kompetencie

- uvedomuje si potrebu rešpektovania práv a slobôd iných osôb
- uvedomuje si potrebu prijatia zodpovednosti za svoje správanie
- je otvorený primeranému participovaniu na živote v oddelení
- prejavuje úctu k rodičom a k starším osobám

Kultúrne kompetencie

- pozná kultúrne pamätihodnosti okolia a regiónu
- rozlišuje kultúrne a nekultúrne správanie
- rešpektuje iné kultúry a zvyky
- prijíma kultúrne podnety
- je otvorený podieľať sa na kultúrnych podujatiach v skupine
- ovláda základy kultúrneho správania
- kultivuje svoj talent

3.2 Tematické oblasti výchovy ŠKD

Výchova a vzdelávanie mimo vyučovania sa v ŠKD realizuje v týchto tematických oblastiach výchovy:

- vzdelávacia
- spoločensko-vedná
- pracovno-technická
- prírodovedno-environmentálna
- esteticko-výchovná (výtvarná, hudobná, literárno-dramatická)
- telovýchovná, zdravotná a športová (turistická)

Tematické oblasti v sebe zároveň obsahujú ďalšie oblasti výchovy najmä: rozumovú, mravnú, ekologickú, dopravnú a výchovu k rodičovstvu

Výchovno-vzdelávací proces sa realizuje tak, že sa obsah jednotlivých výchovno-vzdelávacích činností aplikuje integrovane vo viacerých výchovných oblastiach a v záujmovej činnosti naraz, čo umožní komplexnejší rozvoj osobností detí .

Kľúčové kompetencie a osobnosť dieťaťa/žiaka sa rozvíjajú prostredníctvom realizácie nižšie uvedených hlavných (vyšších) výchovno-vzdelávacích cieľov. Ich plnenie sa bude dosahovať realizovaním nižších, špecializovanejších a konkrétnejších cieľov v jednotlivých tematických oblastiach výchovy a aktivitách.

Konkrétne špecializované ciele sa uvádzajú v pláne výchovno-vzdelávacej činnosti na príslušný školský rok

Vzdelávacia oblasť

Cieľové zameranie výchovnej oblasti:

- rozvíjať autonómnosť v príprave na vyučovanie
- rozvíjať efektívne spôsoby učenia sa
- získavať nové poznatky a informácie z rôznych zdrojov
- získavať vzťah k celoživotnému vzdelávaniu

Spoločensko-vedná oblasť

Cieľové zameranie výchovnej oblasti:

- spolurozhodovať o živote v skupine

- rozvíjať základy zručností sebahodnotenia, sebariadenia, sebamotivácie a empatie
- prejavovať úctu k rodičom, starším osobám
- prejavovať ohľaduplnosť k osobám so zdravotným postihnutím
- pochopiť význam dodržiavania ľudských práv a základných slobôd
- posilniť základy hrdosti k národnej a štátnej príslušnosti
- kultivovať kultúrne návyky a vyjadrovanie sa
- vyjadrovať svoj názor
- vedieť vypočúť opačný názor
- využívať všetky dostupné formy komunikácie
- rozlíšiť kultúrne a nekultúrne prejavy v správaní sa
- vedieť samostatne a kriticky riešiť jednoduché konflikty
- poskytnúť pomoc alebo pomoc privolať

Pracovno-technická oblasť

Cieľové zameranie výchovnej oblasti:

- vedieť si samostatne vytýčiť jednoduché osobné ciele
- rozumieť významu osobnej zodpovednosti za vykonanú prácu
- vedieť spolupracovať so skupinou
- rozvíjať základy manuálnych a technických zručností
- získavať základy zručností potrebných pre praktický život
- získať základné zručnosti v tvorbe jednoduchých projektov

Prírodovedno-environmentálna oblasť

Cieľové zameranie výchovnej oblasti:

- pochopiť základné princípy ochrany životného prostredia
- rozvíjať zručnosti pri jednoduchej činnosti na tvorbe a ochrane životného prostredia

Esteticko-výchovná oblasť

Cieľové zameranie výchovnej oblasti:

- posilniť úctu ku kultúrnym hodnotám v blízkom okolí
- rozvíjať základy vzťahu k umeniu
- rozvíjať talent a špecifické schopnosti

- rozvíjať základy tvorivých schopností a zručností
- prejavovať pozitívny vzťah k jednoduchej estetickej úprave prostredia
- podieľať sa na príprave kultúrnych podujatí v oddelení
- objavovať krásu v bežnom živote

Telovýchovná, zdravotná a športová oblasť

Cieľové zameranie výchovnej oblasti:

- kultivovať základné hygienické návyky
- rozvíjať schopnosť relaxovať pravidelným cvičením a pohybom
- pochopiť škodlivosť fajčenia alkoholu a iných drog
- pochopiť význam pravidelného pohybu a cvičenia
- pochopiť význam dodržiavania základných zásad zdravej výživy
- poznať základné princípy zdravého životného štýlu
- rozvíjať športový talent a schopnosti

3.3 Výchovný plán ŠKD

Je vypracovaný pre **všetky oddelenia** na školský rok.

Vo výchovnom pláne je stanovený zoznam tematických oblastí výchovy s vymedzením najmenšieho počtu výchovno-vzdelávacích činností/aktivít pre príslušné oddelenie (v jednom oddelení ŠKD môžu byť deti aj z viacerých ročníkov) a najmenší počet hodín záujmovej činnosti v oddelení ŠKD pre príslušný ročník výchovného programu na jeden školský rok.

Uvedený najmenší počet predstavuje jednu výchovno-vzdelávaciu činnosť denne tak, aby sa vystriedali všetky tematické oblasti výchovy počas obdobia dvoch týždňov a záujmovú činnosť uskutočnenú raz za dva týždne.

Vychovávateľa realizujú výchovno-vzdelávaciu činnosť tak, aby sa v priebehu dňa striedal odpočinok a relax so vzdelávaním (príprava na vyučovanie), či záujmovými a výchovno-vzdelávacími aktivitami.

Vychovávateľa projektujú činnosti tak, aby uspokojovali záujmy a rozvíjali schopnosti všetkých detí. To znamená, že počet hodín záujmovej činnosti a počet výchovno-vzdelávacích činností/aktivít môže byť vyšší, ako je minimálny počet stanovený vo výchovnom pláne.

Ukážka výchovného plánu v ŠKD

Tematické oblasti výchovy:				
<i>Názov tematických oblastí výchovy:</i>	<i>Počet výchovno-vzdelávacích činností/aktivít v jednotlivých oddeleniach ŠKD:</i>			
	I. odd.	II. odd.	III. odd.	IV. odd.
Vzdelávacia oblasť	165	165	165	165
Spoločensko-vedná oblasť	33	33	33	33
Pracovno-technická oblasť	33	33	33	33
Prírodovedno-environmentálna oblasť	33	33	33	33
Esteticko-výchovná oblasť	33	33	33	33
Telovýchovná, zdravotná a športová oblasť	33	33	33	33
Záujmové činnosti:				
<i>Názov záujmovej činnosti:</i>	<i>Počet hodín záujmovej činnosti:</i>			
Akvaristický krúžok	66	66	66	66
Bádateľský krúžok	66	66	66	66
Počítačový krúžok	66	66	66	66

Poznámka:

Druh aj počet hodín záujmovej činnosti si určí príslušný ŠKD podľa svojich podmienok.

3.4 Výchovné štandardy ŠKD

Nadväzujú na vzdelávacie štandardy v škole. Určuje sa v nich súbor požiadaviek na vedomosti, zručnosti a schopnosti, ktoré majú deti získať, aby si mohli rozvíjať vedomosti zručnosti a schopnosti získané na vzdelávaní v škole. Delia sa na:

- **výkonové štandardy**, ktoré určujú kritériá úrovne zvládnutia obsahových štandardov. Sú to cieľové výstupy, ktoré má dosiahnuť dieťa na konci pobytu v školskom klube

detí primerane svojim možnostiam a dĺžke jeho pobytu v ŠKD (dieťa nemusí chodiť do ŠKD celé obdobie),

- **obsahové štandardy**, ktoré určujú vedomosť, zručnosť alebo schopnosť, ktorú má dieťa ovládať a ktorú má vedieť aj prakticky používať.

Ukážky výchovných štandardov v jednotlivých tematických oblastiach výchovy v ŠKD

Vzdelávacia oblasť

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Gramatické a matematické cvičenie	Samostatne písať úlohy
Techniky učenia, ako sa učiť, rozvíjanie vedomostí, čítanie textu, reprodukcia príbehu	Poznávať efektívne spôsoby učenia sa
Práca s informačnými zdrojmi, čítanie s porozumením, sebvzdelávanie	Byť otvorený získavať nové poznatky a informácie
Rozvíjanie slovnej zásoby, jazykolamy, zmyslové hry, dopĺňovačky, didaktické hry	Rozvíjať získané poznatky

Spoločensko-vedná oblasť

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Spolupráca, zodpovednosť, vytváranie pozitívnej klímy v oddelení, dodržiavanie školského poriadku ŠKD	Spolurozhodovať o živote v skupine
Prejavy úcty k rodičom a ostatným ľuďom, čo je tolerancia	Prejavovať úctu k rodičom, starším
Emócie, prečo sme nahnevaní, silné a slabé stránky osobnosti, trpezlivosť, upokojenie sa, ako zvládnuť hnev, pozitívne myslenie, ako pochopiť iných, sebaúcta	Ovládať jednoduché zručnosti sebahodnotenia, sebariadenia, sebamotivácie a empatie
Život so zdravotným postihnutím, čo je predsudok, vzťah k handicapovaným deťom	Prejavovať ohľaduplnosť k osobám so zdravotným postihnutím

Práva dieťaťa, ľudské práva, šikanovanie, diskriminácia, moje práva, tvoje práva, spolužitie bez násilia	Rozlíšiť dodržiavanie a porušovanie ľudských práv a základných slobôd
Slovensko v Európe, Slovensko vo svete, úspechy slovenských športovcov, umelcov, mládeže	Prejavovať základy hrdosti k národným hodnotám a tradíciám SR
Vulgarizmy, slang, gestá, neformálna komunikácia, spolužitie bez násilia	Rozlišovať kultúrne a nekultúrne prejavy v správaní sa
Čo je konflikt, z čoho konflikt vzniká, správanie, ktoré podporuje konflikt, správanie, ktoré konfliktu predchádza	Samostatne a kriticky riešiť jednoduché konflikty v oddelení/záujmovom útvare
Asertivita, asertívne správanie	Obhajovať svoje názory
Vedenie rozhovoru, diskusia, dialóg, monológ	Vypočuť si opačný názor
Moja rodina, čo je domov, vlastné zážitky, rozprávanie o domove, prejavy úcty k ľuďom, čo je tolerancia	Prejavovať úctu k rodičom, starším
Deľba práce v rodine, problémy v rodine, život detí v rozvrátenej rodine, moja pomoc v rodine	Rozlišovať a porovnávať vzťahy v harmonickej a rozvrátenej rodine
Vulgarizmy, slang, gestá, spolužitie bez násilia	Rozlišovať kultúrne a nekultúrne prejavy v správaní sa
Práca s počítačom, komunikácia s internetom, práca v textovom a grafickom editore	Využívať všetky dostupné formy komunikácie

Pracovno-technická oblasť

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Spolupráca, zodpovednosť, dodržiavanie školského poriadku ŠKD, moje povinnosti	Spolurozhodovať o živote v skupine Pracovať v skupine

Sebaobsluha, poriadok na stole, v oddelení, v šatni	Kultivovať základné sebaobslužné a hygienické návyky
Sebahodnotenie, poznávanie rôznych profesií, úcta ku každému povolaniu, dodržiavanie denného režimu, vývoj ľudského života: detstvo, dospelosť, staroba, orientácia v čase minulosť, prítomnosť, budúcnosť	Vedieť si samostatne vytýčiť jednoduché osobné ciele
Príprava na vyučovanie, splnenie úlohy, presnosť a čistota práce	Rozumieť významu osobnej zodpovednosti za vykonanú prácu
Prejavy kladného vzťahu k spolužiakom, hrdosť na spoločný výsledok práce	Vedieť spolupracovať so skupinou
Práca s rôznym materiálom, netradičné pracovné postupy, zhotovenie darčeka, rozvoj jemnej motoriky, manipulačné zručnosti spolupráca	Rozvíjať základy manuálnych a technických zručností
Varenie, pečenie, studené jedlo, poriadok v herni, v triede, sebaobslužné činnosti	Získavať základy zručností potrebných pre praktický život
Získať základné zručnosti v tvorbe jednoduchých projektov	Maska na karneval, kalendár oddelenia, návrh oddychového kútika v oddelení

Prírodovedno-environmentálna oblasť

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Pozorovanie prírody, fauny a flóry v okolí obce/mesta, pozorovanie zmien v prírode, šetrenie energiami, vodou, tematická rozprávka	Poznať základné princípy ochrany životného prostredia
Starostlivosť o izbové kvety, čistenie prírody a okolia ŠKD, zber papiera, triedenie odpadu, tvorivé využitie odpadu	Uplatňovať zručnosti pri jednoduchej činnosti na tvorbe a ochrane životného prostredia

Esteticko-výchovná oblasť

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Kultúrne pamiatky v obci/meste, múzeum, galéria, ľudové tradície zvyky, povesti, názvy ulíc, miestne noviny, história a dnešok	Prejavovať úctu ku kultúrnym hodnotám v blízkom okolí
Hudba, výtvarné umenie, tanec	Prejavovať pozitívny vzťah k umeniu
Netradičné výtvarné techniky, hudobné činnosti, športové činnosti	Rozvíjať svoj talent a špecifické schopnosti
Záujmová činnosť, príprava kultúrneho podujatia	Byť otvorený k tvorivej činnosti
Úprava oddelenia, netradičné ozdoby, úprava zovňajšku	Prejavovať pozitívny vzťah k jednoduchej estetickému úprave prostredia a svojej osoby
Veľká noc, Deň matiek, úcta k starším, Vianoce	Podieľať sa na príprave kultúrnych podujatí v skupine
Tematická vychádzka, pozorovanie zmien, audio nahrávka, rozprávka	Byť otvorený objavovať a vnímať krásu v bežnom živote

Telovýchovná, zdravotná a športová oblasť

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Umývanie rúk, vetranie, telovýchovné chvíľky	Ovládať základné hygienické návyky
Prechádzka, bicyklovanie, lyžovanie, plávanie, cvičenie v telocvični, stolný tenis, kolektívne loptové hry	Relaxovať pravidelným cvičením a pohybom
Čo je nikotín, fajčenie, alkohol a zdravie, civilizačné choroby	Uvedomovať si škodlivosť fajčenia, alkoholu a iných drog
Otužovanie, relaxačné cvičenie, skupinové hry, netradičné športové disciplíny	Schopnosť pravidelného pohybu a cvičenia

Podstata zdravia, zodpovednosť za svoje zdravie, príčiny ochorenia, racionálna strava, potravinová pyramída	Vyjadriť význam dodržiavania základných zásad zdravej výživy
Stravovacie návyky, pitný režim, striedanie práce s odpočinkom, prvá pomoc, obliekanie podľa ročných období	Uvedomovať si základné princípy zdravého životného štýlu
Záujmová činnosť, športová súťaž	Rozvíjať svoj športový talent a schopnosti

3.5 Výchovné osnovy ŠKD

Výchovné osnovy sú súčasťou výchovného programu. Sú vypracované najmenej v rozsahu ustanovenom výchovným štandardom ŠKD.

Sú vypracované v jednotlivých tematických oblastiach výchovy. Obsahujú výchovno-vzdelávací cieľ, obsah výchovno-vzdelávacej činnosti a vymedzujú počet výchovno-vzdelávacích činností pre jednotlivé oddelenia na obdobie školského roka. Počet výchovno-vzdelávacích činností nesmie byť nižší, ako je stanovený vo výchovnom pláne. Vhodným doplnením výchovných osnov je uvedenie metód a foriem práce, čo vychovávateľom uľahčí prípravu na výchovno-vzdelávaciu činnosť. Počet VVČ pre jednotlivé oddelenia si ŠKD stanoví podľa výchovného plánu.

Ukážky výchovných osnov v jednotlivých tematických oblastiach výchovy v ŠKD

Vzdelávacia oblasť

Výchovno-vzdelávací cieľ	Obsah	Metódy, formy	I. oddelenie Počet VVČ	II. oddelenie Počet VVČ	III. oddelenie Počet VVČ	IV. oddelenie Počet VVČ
Rozvíjať autonómnosť v príprave na vyučovanie	Domáce úlohy	Individuálny prístup Tréning Motivácia Vysvetlenie				

		Zábavné didaktické hry				
Rozvíjať efektívne spôsoby učenia sa	Techniky učenia, ako sa učiť, rozvíjanie vedomostí, čítanie textu, reprodukcia príbehu	Individuálny prístup Motivácia Povzbudenie Motivačné hodnotenie Modelové situácie Prezentácia				
Získavať nové poznatky a informácie	Práca s informačnými zdrojmi, čítanie s porozumením, práca s encyklopédiou a slovníkom, sebavzdelávanie	Individuálny prístup Aktivizácia Brainstorming Riešenie nových úloh Prezentácia				
Rozvíjať získané poznatky	Rozvíjanie slovnej zásoby, jazykolamy, zmyslové hry, dopĺňovačky, didaktické hry	Individuálny prístup				

Spoločensko-vedná oblasť

Výchovno-vzdelávací cieľ	Obsah	Metódy, formy	I. oddelenie Počet VVČ	II. oddelenie Počet VVČ	III. oddelenie Počet VVČ	IV. oddelenie Počet VVČ
Obhajovať si svoj názor	Asertivita, asertívne správanie, jednoduché	Vysvetlenie Povzbudenie Hranie rolí				

	techniky	Hry na presadzovaní Aktivačné hry				
Vypočúť si opačný názor	Vedenie rozhovoru, diskusia, dialóg a monológ	Vysvetlenie Tréning Aktivačné hry Hranie rolí Dramatizácia				
Spolurozhodovať o živote v skupine	Spolupráca, zodpovednosť, vytváranie pozitívnej klímy v oddelení, dodržiavanie školského poriadku ŠKD, moje povinnosti	Individuálny prístup Motivácia Aktivizácia Kooperačné hry Hry na dôveru Hranie rolí				
Rozvíjať základy zručností sebahodnotenia, sebariadenia, sebamotivácie a empatie	Emócie, prečo sme nahnevaní, silné a slabé stránky osobnosti, trpezlivosť, upokojenie sa, ako zvládnuť hnev, pozitívne myslenie, ako pochopiť iných, sebaúcta	Individuálny prístup Vysvetlenie Povzbudenie Dramatizácia Hranie rolí Hry na úprimnosť Hry na vcit'ovanie				
Prejavovať úctu k rodičom, starším	Moja rodina, čo je domov, vlastné zážitky,	Individuálny prístup Film				

	rozprávanie o domove, prejavy úcty k ľuďom, tolerancia	Rozprávka Hranie rolí Hry na vcit'ovanie				
Prejavovať ohľaduplnosť k osobám so zdravotným postihnutím	Život so zdravotným postihnutím, čo je predsudok, vzťah k deťom s handicapom	Individuálny prístup Vysvetlenie Film Rozprávka Hry na vcit'ovane Hranie rolí				
Pochopiť význam dodržiavania ľudských práv a základných slobôd	Práva dieťaťa, ľudské práva, šikanovanie, diskriminácia, moje práva, tvoje práva, spolužitie bez násilia	Individuálny prístup Vysvetlenie Brainstor- ming Hry na riešenie konfliktov Hry na dôveru Hry na sebapresadzo vanie				
Posilniť základy hrdosti k národnej a štátnej príslušnosti	Slovensko v Európe, Slovensko vo svete, úspechy slovenských športovcov, umelcov	Individuálny prístup Vysvetlenie Výtvarná práca Tvorivá dielňa Film Rozprávka				
Kultivovať	Pozdrav,	Individuálny				

kultúrne návyky a vyjadrovanie sa	podanie ruky, požiadanie, odmietnutie, oslovenie, stolovanie	prístup Vysvetlenie Tréning Hranie rolí Dramatizácia Kurz				
Využívať všetky dostupné formy komunikácie	Práca s počítačom, komunikácia s internetom, práca v textovom a grafickom editore	Individuálny prístup Braisntoring Tréning Vlastná práca Prezentácia Riešenie úloh				
Rozlíšiť kultúrne a nekultúrne prejavy v správaní sa	Vulgarizmy, slang, gestá, neformálna komunikácia spolužitie bez násilia	Individuálny prístup Vysvetlenie Tréning Aktivačné hry Hranie rolí				
Vedieť samostatne a kriticky riešiť jednoduché konflikty	Čo je konflikt, z čoho konflikt vzniká, správanie, ktoré podporuje konflikt, správanie, ktoré konfliktu predchádza	Individuálny prístup Vysvetlenie Hry na riešenie konfliktov Hranie rolí Dramatizácia				
Pomenovať znaky harmonickej a problémovej rodiny	Deľba práce v rodine, vlastné zážitky, problémy	Individuálny prístup Hranie rolí Dramatizácia				

	v rodine, život detí v rozvrátenej rodine, moja pomoc v rodine	Sociálne hry Výtvarná práca Film Rozprávka				
--	--	---	--	--	--	--

Pracovno-technická oblasť

Výchovno- vzdelávací cieľ	Obsah	Metódy, formy	I. oddelenie Počet VVČ	II. oddelenie Počet VVČ	III. oddelenie Počet VVČ	IV. oddelenie Počet VVČ
Kultivovať základné sebaobslužné a hygienické návyky	Sebaobsluha, poriadok na stole, v šatni, umývanie rúk, vetranie, telovýchovné chvilky	Individuálny prístup Vysvetlenie Motivácia Aktivizácia Tréning Hodnotenie				
Vedieť si samostatne vytýčiť jednoduché osobné ciele	Sebahodnote- nie, poznávanie rôznych profesií, úcta ku každému povolaniu, dodržovanie denného režimu, vývoj ľudského života: detstvo, dospelosť, staroba, orientácia v čase: minulosť, prítomnosť, budúcnosť	Individuálny prístup Motivácia Povzbudenie Rozhovor Hranie rolí Sociálne hry Hry na sebapresadzo- vanie Vychádzka Exkurzia				
Rozumieť významu osobnej zodpovednosti za	Príprava na vyučovanie, splnenie úlohy,	Individuálny prístup				

vykonanú prácu	presnosť a čistota práce	Rozhovor Tréning Vysvetlenie Hodnotenie Hry na dôveru Vlastná práca Projekt				
Vedieť spolupracovať so skupinou	Kladný vzťah k spolužiakom, hrdosť na spoločný výsledok práce	Individuálny prístup Motivácia Kooperačné hry Spoločné podujatia Besiedka Súťaž				
Rozvíjať základy manuálnych a technických zručností	Práca s rôznym materiálom, netradičné pracovné postupy, zhotovenie darčeka, rozvoj jemnej motoriky, manipulačné zručnosti, spolupráca	Individuálny prístup Povzbudenie Vysvetlenie Aktivizácia Tvorivá dielňa Záujmový krúžok Vlastná práca Výstava prác Besiedka				
Získavať základy zručností potrebných pre praktický život	Varenie, pečenie, studené jedlo, poriadok v herni, v triede, seba	Individuálny prístup Tréning Povzbudenie Aktivačné				

	obslužné činnosti	hry Vlastná práca Výstava Besiedka				
Získať základné zručnosti v tvorbe jednoduchých projektov	Maska na karneval, kalendár oddelenia, návrh oddychového kútika v oddelení	Individuálny prístup Vysvetlenie Povzbudenie Brainstorming Tvorivá dielňa Kooperačné hry Vlastná práca Prezentácia				

Prírodovedno-environmentálna oblasť

Výchovno-vzdelávací cieľ	Obsah	Metódy, formy	I. oddelenie Počet VVČ	II. oddelenie Počet VVČ	III. oddelenie Počet VVČ	IV. oddelenie Počet VVČ
Pochopiť základné princípy ochrany životného prostredia	Poznávanie zvierat, rastlín v regióne, pozorovanie zmien v prírode, šetrenie energiami, vodou, tematická rozprávka	Individuálny prístup Vysvetlenie Ekologické hry				
Rozvíjať zručnosti pri jednoduchej činnosti na tvorbe	Starostlivosť o izbové kvety, čistenie	Individuálny prístup				

a ochrane životného prostredia	prírody a okolia ŠKD, zber papiera, triedenie odpadu, využitie odpadu, zber prírodnín	Vysvetlenie Motivácia Aktivizácia Prezentácia				
Pochopiť význam dodržiavania základných zásad zdravej výživy	Podstata zdravia, zodpovednosť za svoje zdravie, príčiny ochorenia, racionálna strava, potravinová pyramída	Individuálny prístup Vysvetlenie Aktivizácia Hranie rolí Dramatizácia Film Rozprávka Beseda s lekárom Súťaž				
Poznať základné princípy zdravého životného štýlu	Stravovacie návyky, pitný režim striedanie práce s odpočinkom, prvá pomoc, obliekanie podľa ročných období	Individuálny prístup Vysvetlenie Aktivizácia Hranie rolí Dramatizácia Film Rozprávka Beseda s lekárom Súťaž				

Esteticko-výchovná oblasť

Výchovno- vzdelávací cieľ	Obsah	Metódy, formy	I. oddelenie Počet VVČ	II. oddelenie Počet VVČ	III. oddelenie Počet VVČ	IV. oddelenie Počet VVČ
Posilniť úctu ku kultúrnym hodnotám v blízkom okolí	Návšteva kina, galérie, múzea, kultúrnych pamiatok v obci a v regióne, ľudové tradície a zvyky, povesti, názvy ulíc, miestne noviny, história a dnešok	Individuálny prístup Vysvetlenie Aktivizácia Ukážka Film Rozprávka Výtvarná práca Dramatizácia Výstava prác Súťaž Vychádzka				
Rozvíjať základy vzťahu k umeniu	Hudba, výtvarné umenie, tanec, záujmová činnosť, nácvik programu	Motivácia Ukážka Povzbudenie Návšteva kultúrneho podujatia				
Rozvíjať talent a špecifické schopnosti	Netradičné výtvarné techniky, hudobné činnosti, športové činnosti	Individuálny prístup Motivácia Povzbudenie Brainstorming Výstava prác Súťaž				
Rozvíjať základy tvorivých	Záujmová činnosť,	Individuálny				

schopností a zručností	príprava kultúrneho vystúpenia	prístup Motivácia Povzbudenie Aktivizácia Brainstor- ming Prezentácia Výstava prác				
Prejavovať pozitívny vzťah k jednoduchej estetickej úprave prostredia	Úprava triedy, netradičné ozdoby, úprava zovňajšku	Individuálny prístup Motivácia Povzbudenie Brainstor- ming Aktivizácia Tvorivá dielňa				
Podieľať sa na príprave kultúrnych podujatí v skupine	Veľká noc, Deň matiek, Úcta k starším, Vianoce	Individuálny prístup Motivácia Povzbudenie Aktivizácia Dramatizácia Besiedka				
Objavovať a vnímať krásu v bežnom živote	Tematická vychádzka, pozorovanie zmien, audio nahrávka, rozprávka, vlastná skúsenosť	Individuálny prístup Povzbudenie Pozorovanie Ilustrácia zážitku				

Telovýchovná, zdravotná a športová oblasť

Výchovno- vzdelávací cieľ	Obsah	Metódy, formy	I. oddelenie Počet VVČ	II. oddelenie Počet VVČ	III. oddelenie Počet VVČ	IV. oddelenie Počet VVČ
Rozvíjať schopnosť relaxovať pravidelným cvičením a pohybom	Prechádzka, bicyklovanie, lyžovanie, plávanie, cvičenie v telocvični, stolný tenis, kolektívne športové hry	Individuálny prístup Motivácia Povzbudenie Aktivizácia Tréning				
Pochopiť škodlivosť fajčenia, alkoholu a iných drog	Čo je nikotín, fajčenie, alkohol a zdravie, civilizačné choroby	Individuálny prístup Vysvetlenie Film Beseda s odborníkom Výtvarné stváranie zážitku Súťaž				
Pochopiť význam pravidelného pohybu a cvičenia	Otužovanie, relaxačné cvičenie, skupinové hry, netradičné športové disciplíny a hry	Individuálny prístup Vysvetlenie Motivácia Povzbudenie Aktivizácia Tréning				
Rozvíjať športový talent a schopnosti	Záujmová činnosť, futbal basketbal, stolný tenis	Individuálny prístup Motivácia Povzbudenie Aktivizácia Súťaž				

4 CENTRUM VOĽNÉHO ČASU – UKÁŽKY

4.1 Kompetencie dieťaťa/žiaka centra voľného času (ďalej len „CVČ“)

Kompetencie sa v procese výchovno-vzdelávacej činnosti vo voľnom čase rozvíjajú a navzájom prelínajú v jednotlivých tematických výchovných oblastiach. Dieťa/žiak alebo iná osoba si ich rozvíja účasťou na výchovno-vzdelávacej, záujmovej a rekreačnej činnosti.

Kľúčové kompetencie predstavujú ideálny plánovaný cieľový výstup dosahovaný systematickým a postupným výchovno-vzdelávacím procesom počas pobytu dieťaťa/žiaka alebo inej osoby v CVČ.

Dieťa/žiak alebo iná osoba CVČ má osvojené tieto kľúčové kompetencie na úrovni zodpovedajúcej jeho individuálnym osobnostným možnostiam a dĺžky trvania jeho ~~pobytu~~ dochádzky do CVČ.

Vzťah k celoživotnému vzdelávaniu

- rieši nové, neznáme úlohy a situácie
- zúčastňuje sa vedomostných súťaží
- prejavuje záujem o nové informácie

Komunikačné kompetencie

- vyjadruje a obhajuje zrozumiteľne svoj názor
- vypočuje si opačný názor
- rozvíja si komunikačné schopnosti v oblasti moderných IKT
- prijíma spätnú väzbu

Sociálne kompetencie

- vlastným postupom riešiť jednoduché konflikty
- pomenuje svoje potreby, city a pocity
- presadzuje autonómiu a práva svojej osobnosti
- rešpektuje úlohy skupiny
- dokáže efektívne spolupracovať v skupine
- uvedomuje si potreby žiakov a osôb so zdravotným znevýhodnením
- uvedomuje si potreby ostatných detí
- zvládne jednoduché stresové situácie

Pracovné kompetencie

- prejavuje samostatnosť pri plnení vytýčených úloh
- dokončí prácu
- kultivuje svoju vytrvalosť
- plní si svoje povinnosti
- plánuje a hodnotí svoje činnosti
- prijíma nové informácie a poznatky
- ovláda jednoduché manuálne zručnosti a samoobslužné činnosti potrebné pre praktický život
- rozvíja svoje manuálne zručnosti

Občianske kompetencie

- uvedomuje si potrebu rešpektovania práv a slobôd iných osôb
- uvedomuje si potrebu prijatia zodpovednosti za svoje správanie
- je otvorený primeranému participovaniu na živote v oddelení/záujmovom útvare a v CVČ
- prejavuje úctu k rodičom a k starším osobám

Kultúrne kompetencie

- pozná kultúrne pamätihodnosti regiónu
- rozlišuje kultúrne a nekultúrne správanie
- rešpektuje iné kultúry a zvyky
- prijíma kultúrne podnety
- je otvorený podieľať sa na kultúrnych podujatiach v oddelení a v CVČ
- ovláda základy kultúrneho správania
- kultivuje svoj talent

4.2 Tematické oblasti výchovy CVČ

Výchovu a vzdelávanie vo voľnom čase sa realizuje v CVČ v týchto výchovných oblastiach:

- vzdelávacia
- spoločensko-vedná

- pracovno-technická
- prírodovedno-environmentálna
- esteticko-kultúrna (výtvarná, hudobná, literárno-dramatická)
- telesná a športová

Tematické oblasti v sebe zároveň zahŕňajú ďalšie oblasti výchovy, najmä rozumovú, mravnú, ekologickú a zdravotnú výchovu.

Výchovno-vzdelávací proces sa realizuje integrovaním viacerých oblastí výchovy v oddeleniach a záujmových útvaroch.

Kľúčové kompetencie a osobnosť dieťaťa sa rozvíjajú prostredníctvom nižšie uvedených hlavných (vyšších) výchovno-vzdelávacích cieľov. Ich plnenie sa bude dosahovať aplikovaním nižších, špecializovanejších a konkrétnejších cieľov jednotlivých výchovných oblastí v záujmových útvaroch a v oddychovej činnosti.

Vzdelávacia oblasť

Cieľové zameranie výchovnej oblasti:

- rozvíjať autonómnosť v plnení vytýčených úloh
- rozvíjať efektívne spôsoby sebvzdelávania
- získavať nové poznatky a informácie z rôznych zdrojov
- získavať vzťah k celoživotnému vzdelávaniu

Spoločensko-vedná oblasť

Cieľové zameranie výchovnej oblasti:

- spolurozhodovať o živote v záujmovom útvar a športovom útvar
- prejavovať úctu k rodičom, starším osobám
- prejavovať ohľaduplnosť k osobám so zdravotným postihnutím
- pochopiť význam dodržiavania ľudských práv a základných slobôd
- posilniť základy hrdosti k národnej a štátnej príslušnosti
- kultivovať kultúrne návyky a vyjadrovanie sa
- vyjadrovať svoj názor
- vedieť vypočuť opačný názor
- využívať všetky dostupné formy komunikácie
- vedieť samostatne a kriticky riešiť jednoduché konflikty
- poskytnúť pomoc alebo pomoc privolať

Pracovno-technická oblasť

Cieľové zameranie výchovnej oblasti:

- vedieť si samostatne vytýčiť jednoduché osobné ciele
- rozumieť významu osobnej zodpovednosti za vykonanú prácu
- vedieť spolupracovať so skupinou
- rozvíjať základy manuálnych a technických zručností
- získavať základy zručností potrebných pre praktický život
- získať základné zručnosti v tvorbe jednoduchých projektov

Prírodno-environmentálna oblasť

Cieľové zameranie výchovnej oblasti:

- pochopiť základné princípy ochrany životného prostredia
- rozvíjať zručnosti pri jednoduchej činnosti na tvorbe a ochrane životného prostredia

Esteticko-kultúrna oblasť

Cieľové zameranie výchovnej oblasti:

- posilniť úctu ku kultúrnym hodnotám v blízkom okolí
- rozvíjať základy vzťahu ku klasickému umeniu
- rozvíjať talent a špecifické schopnosti
- rozvíjať základy tvorivých schopností a zručností
- prejavovať pozitívny vzťah k jednoduchej estetickému úprave prostredia
- podieľať sa na príprave kultúrnych podujatí
- objavovať krásu v bežnom živote

Telesná a športová oblasť

Cieľové zameranie výchovnej oblasti:

- rozvíjať schopnosť relaxovať pravidelným cvičením a pohybom
- pochopiť škodlivosť fajčenia alkoholu a iných drog
- pochopiť význam pravidelného pohybu a cvičenia
- pochopiť význam dodržiavania základných zásad zdravej výživy
- poznať základné princípy zdravého životného štýlu
- rozvíjať športový talent a schopnosti

4.3 Výchovný plán CVČ

Výchovný plán je vypracovaný pre všetky oddelenia na školský rok/kalendárny rok.

Vo výchovnom pláne je uvedený:

- zoznam tematických oblastí výchovy s vymedzením **najmenšieho** počtu výchovno-vzdelávacích činností na obdobie školského roka/kalendárneho roka. Vzhľadom na flexibilitu tejto oblasti môže byť počet výchovno-vzdelávacej činnosti vyšší ako je stanovený,
- zoznam záujmových útvarov s vymedzením **najmenšieho** počtu hodín záujmovej činnosti na školský rok/kalendárny rok,
- uvedený najmenší počet predstavuje záujmovú činnosť jedenkrát za týždeň a jednu výchovno-vzdelávaciu činnosť denne tak, aby sa vystriedali všetky výchovné oblasti počas jedného týždňa.

Ukážka výchovného plánu v CVČ

podobne ako pri ŠKD

Oddelenie:	Záujmový útvar:	Počet hodín ZČ:	Tematická oblasť výchovy:	Počet VVČ:
Spoločenskovedné	Anglický jazyk Nemecký jazyk	33 33	Spoločensko-vedná	33
Prírodovedné	Astronautický	33	Prírodovedno-environmentálna	33
Esteticko-vedné	Tanečný 1 Tanečný 2 Mažoretky Divadelný Tvorivé dielne	33 33 33 33 33	Esteticko-kultúrna	33
Informatiky	Počítačový	33	Vzdelávacia	165
Športu	Futbalový Cyklistický Strelecký Turistický	33 33 33	Telesná a športová	33

	Keramický	33		
		33		

Názvy záujmových útvarov, počty hodín činnosti záujmového útvaru a počty výchovno-vzdelávacej činnosti slúžia ako príklad. Príslušné centrum voľného času si ich skonkretizuje na svoje podmienky.

4.4 Výchovné štandardy CVČ

Nadväzujú na vzdelávacie štandardy žiakov v škole. Určujú súbor požiadaviek na vedomosti, zručnosti a schopnosti, ktoré majú deti získať, aby si mohli rozvíjať vedomosti zručnosti a schopnosti získané na vzdelávaní v škole. Delia sa na:

- **výkonový štandard** – stanovuje kritériá úrovne zvládnutia obsahových štandardov. Sú to cieľové výstupy, ktoré má dosiahnuť žiak na konci dochádzky do centra voľného času,
- **obsahový štandard** – určuje vedomosť, zručnosť alebo schopnosť, ktorú má dieťa/ žiak alebo iná osoba ovládať a ktorú má vedieť aj prakticky používať.

Ukážky výchovných štandardov v jednotlivých tematických oblastiach výchovy v CVČ

Vzdelávacia oblasť

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Práca s informačnými zdrojmi, IKT, sebvzdelávanie	Byť otvorený získavať nové poznatky a informácie

Spoločensko-vedná oblasť

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Spolupráca, zodpovednosť, vytváranie pozitívnej klímy v oddelení/záujmovom útvare, dodržiavanie školského poriadku CVČ	Spolurozhodovať o živote v skupine
Prejavy úcty k rodičom a ostatným ľuďom, tolerancia	Prejavovať úctu k rodičom, starším
Práva dieťaťa, ľudské práva, šikanovanie, diskriminácia, moje práva, tvoje práva,	Rozlíšiť dodržiavanie a porušovanie ľudských práv a základných slobôd

spolužitie bez násilia	
Úspechy slovenských športovcov, umelcov, detí vo svete	Prejavovať základy hrdosti k národnej a štátnej príslušnosti
Vulgarizmy, slang, gestá, neformálna komunikácia, spolužitie bez násilia	Rozlišovať kultúrne a nekultúrne prejavy v správaní sa
Konflikt, z čoho konflikt vzniká, správanie, ktoré podporuje konflikt, správanie, ktoré konfliktu predchádza	Samostatne a kriticky riešiť jednoduché konflikty v oddelení/záujmovom útvare

Pracovno-technická oblasť

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Sebahodnotenie, minulosť, prítomnosť, budúcnosť	Samostatne si vytyčovať jednoduché osobné ciele
Splnenie úlohy, presnosť a čistota práce	Prejaviť osobnú zodpovednosť za vykonanú prácu
Spolupráca, kooperácia, vytváranie kladného vzťahu k ostatným, hrdosť na spoločný výsledok práce	Byť otvorený, spolupracovať so skupinou
Práca s rôznym materiálom, netradičné pracovné postupy, zhotovenie darčeka, rozvoj jemnej motoriky, manipulačné zručnosti	Prejaviť jednoduché manuálne a technické zručnosti
Karnevalová maska, výzdoba priestorov CVČ	Podieľať sa na tvorbe jednoduchých projektov

Esteticko-kultúrna oblasť

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Hudba, výtvarné umenie, tanec	Prejavovať pozitívny vzťah k umeniu
Netradičné výtvarné techniky, hudobné a umelecké činnosti	Rozvíjať svoj talent a špecifické schopnosti
Záujmový útvar, kultúrne vystúpenie	Byť otvorený k tvorivej činnosti
Úprava oddelenia, netradičné ozdoby	Prejavovať pozitívny vzťah k jednoduchej estetikej úprave prostredia
Veľká noc, Deň matiek, úcta k starším, Vianoce	Podieľať sa na príprave kultúrnych podujatí a vystúpení v oddelení/záujmovom útvare
Audio nahrávka, fotografovanie, filmovanie	Byť otvorený objavovať a vnímať krásu v bežnom živote

Telovýchovná a športová oblasť

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Záujmový útvar - turistika, bicyklovanie, lyžovanie, plávanie, cvičenie v telocvični, pingpong, kolektívne loptové hry	Relaxovať pravidelným cvičením a pohybom Rozvíjať svoj športový talent a schopnosti
Čo je nikotín, fajčenie, alkohol a zdravie, civilizačné choroby	Pomenovať škodlivosť fajčenia alkoholu a iných drog
Otužovanie, relaxačné cvičenie, skupinové hry, netradičné športové disciplíny	Pomenovať význam pravidelného pohybu a cvičenia

Prírodovedno-environmentálna oblasť

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Pozorovanie prírody, fauny a flóry, pozorovanie zmien v prírode, šetrenie energiami, vodou	Vyjadriť základné princípy ochrany životného prostredia
Starostlivosť o izbové kvety, čistenie prírody, zber papiera, triedenie odpadu, tvorivé využitie odpadu	Uplatňovať zručnosti pri jednoduchej činnosti na tvorbe a ochrane životného prostredia
Práca s prírodnými materiálmi, jednoduché pokusy	Byť otvorený k experimentovaniu a hľadaniu nových poznatkov

4.5 Výchovné osnovy CVČ

Výchovné osnovy sú súčasťou výchovného programu. Sú vypracované najmenej v rozsahu ustanovenom výchovným štandardom CVČ.

Sú vypracované pre každú oblasť výchovy. Obsahujú výchovno-vzdelávací cieľ, obsah výchovno-vzdelávacej činnosti a vymedzujú počet výchovno-vzdelávacej činnosti, ktorý nesmie byť nižší ako je stanovený vo výchovnom pláne.

Pre uľahčenie procesu prípravy vychovávateľa na výchovno-vzdelávaciu činnosť odporúčame doplniť výchovné osnovy o vhodné metódy a formy práce.

Príklady výchovných osnov pre jednotlivé tematické oblasti výchovy v CVČ

Vzdelávacia oblasť

Výchovno-vzdelávacie cieľ	Obsah	Metódy, formy	Počet VVČ
Získavať nové poznatky a informácie	Práca s informačnými zdrojmi, IKT, práca s encyklopédiou, slovníkom, sebavzdelávanie	Individuálny prístup Aktivizácia Brainstorming Riešenie nových úloh Prezentácia	
Rozvíjať získané poznatky	Slovná zásoba, jazykolamy, zmyslové hry, didaktické hry,	Individuálny prístup	

Spoločensko-vedná oblasť

Výchovno-vzdelávacie cieľ	Obsah	Metódy, formy	Počet VVČ
Spolurozhodovať o živote v skupine	Spolupráca, zodpovednosť, vytváranie pozitívnej klímy v oddelení, dodržiavanie školského poriadku CVČ	Individuálny prístup Motivácia Aktivizácia Kooperačné hry Hry na dôveru Hranie rolí	
Prejavovať úctu k rodičom, starším	Moja rodina, čo je domov, vlastné zážitky, rozprávanie o domove, prejavy úcty k ľuďom, tolerancia	Individuálny prístup Film Rozprávka Hranie rolí Hry na vciťovanie	
Pochopiť význam dodržiavania ľudských práv a základných slobôd	Práva dieťaťa, ľudské práva, šikanovanie, diskriminácia, moje práva, tvoje práva, spolužitia bez násilia	Individuálny prístup Vysvetlenie Brainstorming Hry riešiace konflikty Hry na dôveru Hry na presadzovanie	
Posilniť základy hrdosti k národnej a štátnej príslušnosti	Slovensko v Európe, Slovensko vo svete, úspechy slovenských športovcov, umelcov	Individuálny prístup Vysvetlenie Výtvarná práca Tvorivá dielňa Film Rozprávka	
Kultivovať kultúrne návyky a vyjadrovanie sa	Pozdrav, podanie ruky, požiadanie, odmietnutie,	Individuálny prístup Vysvetlenie	

	oslovenie, stolovanie	Tréning Hranie rolí Dramatizácia	
Využívať všetky dostupné formy komunikácie	Práca s počítačom, komunikácia s internetom, práca v textovom a grafickom editore	Individuálny prístup Brainstorming Tréning Vlastná práca Prezentácia Riešenie úloh	
Rozlíšiť kultúrne a nekultúrne prejavy v správani	Vulgarizmy, slang, gestá, neformálna komunikácia, spolužitie bez násilia	Individuálny prístup Vysvetlenie Tréning Aktivačné hry Hranie rolí	
Vedieť samostatne a kriticky riešiť jednoduché konflikty	Konflikt, z čoho konflikt vzniká, správanie, ktoré podporuje konflikt, správanie, ktoré konfliktu predchádza	Individuálny prístup Vysvetlenie Hry riešiace konflikt Hranie rolí	

Pracovno-technická oblasť

Výchovno-vzdelávací cieľ	Obsah	Metódy, formy	Počet VVČ
Vedieť si samostatne vytýčiť jednoduché osobné ciele	Sebahodnotenie	Individuálny prístup Motivácia Povzbudenie Rozhovor Hranie rolí Sociálne hry Hry na presadzovanie sa	
Rozumieť významu osobnej zodpovednosti za vykonanú prácu	Splnenie úlohy, presnosť a čistota práce	Individuálny prístup Rozhovor Tréning Vysvetlenie Hodnotenie Vlastná práca	
Vedieť spolupracovať so skupinou	Spolupráca, vytváranie kladného vzťahu k ostatným, hrdosť na spoločný výsledok práce	Individuálny prístup Motivácia Kooperačné hry Spoločné podujatia Besiedka Súťaž	

Rozvíjať základy manuálnych a technických zručností	Práca s rôznym materiálom, netradičné pracovné postupy, zhotovenie darčeka, rozvoj jemnej motoriky, manipulačné zručnosti	Individuálny prístup Povzbudenie Vysvetlenie Aktivizácia Tvorivá dielňa Vlastná práca Výstava prác Besiedka	
Získať základné zručnosti v tvorbe jednoduchých projektov	Spoločná karnevalová maska, Živý Betlehem, Vianočné trhy	Individuálny prístup Vysvetlenie Povzbudenie Brainstorming Tvorivá dielňa Kooperačné hry Vlastná práca Prezentácia	

Esteticko-kultúrna oblasť

Výchovno-vzdelávací cieľ	Obsah	Metódy, formy	Počet VVČ
Posilniť úctu ku kultúrnym hodnotám v blízkom okolí	Ludové tradície, zvyky a povesti	Individuálny prístup Vysvetlenie Aktivizácia Ukážka Film Rozprávka Výtvarná práca Dramatizácia Výstava prác Súťaž	
Rozvíjať základy vzťahu k umeniu	Hudba, výtvarné umenie, tanec, nácvik programu	Motivácia Ukážka Povzbudenie Návšteva kultúrneho podujatia Súťaž	
Rozvíjať talent a špecifické schopnosti	Netradičné výtvarné techniky, hudobné a športové činnosti	Individuálny prístup Motivácia Povzbudenie Brainstorming Výstava prác Súťaž	

Rozvíjať základy tvorivých schopností a zručností	Kultúrne vystúpenie	Individuálny prístup Motivácia Povzbudenie Aktivizácia Brainstorming Prezentácia Výstava prác	
Prejavovať pozitívny vzťah k jednoduchej estetickému úprave prostredia	Úprava oddelenia, netradičné ozdoby	Individuálny prístup Motivácia Povzbudenie Brainstorming Aktivizácia Tvorivá dielňa	
Podieľať sa na príprave kultúrnych podujatí v oddelení	Veľká noc, Vianoce	Individuálny prístup Motivácia Povzbudenie Aktivizácia Dramatizácia Besiedka	

Prírodovedno-environmentálna oblasť

Výchovno-vzdelávací cieľ	Obsah	Metódy, formy	Počet VVČ
Pochopiť základné princípy ochrany životného prostredia	Pozorovanie prírody, pozorovanie zmien v prírode, šetrenie energiami, vodou,	Individuálny prístup Vysvetlenie Ekologické hry	
Rozvíjať zručnosti pri jednoduchej činnosti na tvorbe a ochrane životného prostredia	Starostlivosť o izbové kvety, čistenie prírody a okolia CVČ, zber papiera, triedenie odpadu, využitie odpadu, zber prírodnín	Individuálny prístup Vysvetlenie Motivácia Aktivizácia Prezentácia	

Telesná a športová oblasť

Výchovno-vzdelávací cieľ	Obsah	Metódy, formy	Počet VVČ
Kultivovať základné sebaobslužné a hygienické návyky	Sebaobsluha, poriadok na stole, v šatni, umývanie rúk, vetranie	Individuálny prístup Vysvetlenie Motivácia Aktivizácia Tréning	

		Hodnotenie	
Rozvíjať schopnosť relaxovať pravidelným cvičením a pohybom	Turistika, bicyklovanie, lyžovanie, plávanie, cvičenie v telocvični, stolný tenis, kolektívne športové hry	Individuálny prístup Motivácia Povzbudenie Aktivizácia Tréning	
Pochopiť škodlivosť fajčenia, alkoholu a iných drog	Nikotín, fajčenie, alkohol a zdravie, civilizačné choroby	Individuálny prístup Vysvetlenie Film Beseda s odborníkom Výtvarná ilustrácia prežitku Súťaž	
Pochopiť význam dodržiavania základných zásad zdravej výživy	Podstata zdravia, zodpovednosť za svoje zdravie, príčiny ochorenia, racionálna strava, potravinová pyramída	Individuálny prístup Vysvetlenie Aktivizácia Hranie rolí Dramatizácia Film Beseda s lekárom Súťaž	
Poznať základné princípy zdravého životného štýlu	Stravovacie návyky, pitný režim, striedanie práce s odpočinkom, prvá pomoc	Individuálny prístup Vysvetlenie Aktivizácia Hranie rolí Dramatizácia Film Beseda s lekárom Súťaž	
Rozvíjať športový talent a schopnosti	Záujmový útvar	Individuálny prístup Motivácia Povzbudenie Aktivizácia Súťaž Tréning	

5 ŠKOLSKÉ STREDISKO ZÁUJMOVEJ ČINNOSTI – UKÁŽKY

5.1 Kompetencie dieťaťa/žiaka školského strediska záujmovej činnosti (ďalej len „ŠSZČ“)

Výchovno-vzdelávacia činnosť vo voľnom čase umožňuje individuálny rozvoj osobnosti dieťaťa. Podporuje vytváranie jeho vzťahu k užitočnému tráveniu voľného času, aktívnemu oddychu, rozvoju svojho talentu a celoživotnému vzdelávaniu. Učí ho úcte k ľudským právam a základným slobodám, k porozumeniu a znášanlivosti, tolerancii, kultúrnym a národným hodnotám a tradíciám štátu a ako aj iným kultúram a národom.

Kompetencie sa prostredníctvom výchovno-vzdelávacieho procesu rozvíjajú a navzájom prelínajú v jednotlivých tematických výchovných oblastiach. Dieťa/žiak si ich rozvíja účasťou na záujmovej a oddychovej činnosti.

Kľúčové kompetencie predstavujú ideálny plánovaný cieľový výstup dosahovaný systematickým a postupným výchovno-vzdelávacím procesom počas pobytu dieťaťa/žiaka v ŠSZČ.

Dieťa/žiak ŠSZČ má osvojené tieto kľúčové kompetencie na úrovni zodpovedajúcej jeho individuálnym osobnostným možnostiam a dĺžke trvania jeho pobytu v ŠSZČ.

Vzťah k celoživotnému vzdelávaniu

- rieši nové, neznáme úlohy a situácie
- zúčastňuje sa rôznorodých súťaží
- prejavuje záujem o nové informácie

Komunikačné kompetencie

- zrozumiteľne vyjadruje a obhajuje svoj názor
- vypočuje si opačný názor
- rozvíja si komunikačné schopnosti v oblasti moderných IKT
- prijíma spätnú väzbu

Sociálne kompetencie

- vlastným postupom rieši jednoduché konflikty
- pomenuje svoje potreby
- presadzuje autonómiu a práva svojej osobnosti

- efektívne spolupracuje v skupine
- uvedomuje si potreby ostatných žiakov

Pracovné kompetencie

- prejavuje samostatnosť pri plnení vytýčených úloh
- dokončí prácu
- kultivuje svoju vytrvalosť
- plní si svoje povinnosti
- plánuje a hodnotí svoje činnosti
- prijíma nové informácie a poznatky
- rozvíja svoje manuálne zručnosti

Občianske kompetencie

- uvedomuje si potrebu rešpektovania práv a slobôd iných osôb
- uvedomuje si potrebu prijatia zodpovednosti za svoje správanie
- je otvorený primeranému participovaniu na živote v záujmovom útvare a v ŠSZČ
- prejavuje úctu k rodičom a k starším osobám

Kultúrne kompetencie

- pozná kultúrne pamätihodnosti regiónu
- rozlišuje kultúrne a nekultúrne správanie
- rešpektuje iné kultúry a zvyky
- prijíma kultúrne podnety
- kultivuje svoj talent
- je otvorený spolupráci na kultúrnych podujatiach v záujmovom útvare a v ŠSZČ
- ovláda základy kultúrneho správania

5.2 Tematické oblasti výchovy v ŠSZČ

Výchova a vzdelávanie vo voľnom čase sa v ŠSZČ realizuje v týchto tematických oblastiach výchovy:

- vzdelávacia
- spoločensko-vedná

- pracovno-technická
- prírodovedno-environmentálna
- esteticko-kultúrna (výtvarná, hudobná, literárno-dramatická)
- telesná a športová

Tematické oblasti výchovy v sebe zároveň obsahujú ďalšie oblasti výchovy najmä: rozumovú, mravnú, ekologickú a zdravotnú výchovu.

Výchovno-vzdelávací proces sa realizuje integrovaním viacerých výchovných oblastí v záujmových útvaroch a v športových útvaroch.

Kľúčové kompetencie a osobnosť dieťaťa sa rozvíjajú prostredníctvom nižšie uvedených hlavných (vyšších) výchovno-vzdelávacích cieľov. Ich plnenie sa bude dosahovať aplikovaním nižších, špecializovanejších a konkrétnejších cieľov jednotlivých tematických oblastí výchovy v záujmových útvaroch a v športových útvaroch.

Vzdelávacia oblasť

Cieľové zameranie výchovnej oblasti:

- rozvíjať autonómnosť v plnení vytýčených úloh
- rozvíjať efektívne spôsoby sebvzdelávania
- získavať nové poznatky a informácie
- získavať vzťah k celoživotnému vzdelávaniu

Spoločensko-vedná oblasť

Cieľové zameranie výchovnej oblasti:

- spolurozhodovať o živote v záujmovom útvar a športovom útvar
- prejavovať úctu k rodičom, starším osobám
- prejavovať ohľaduplnosť k osobám so zdravotným postihnutím
- pochopiť význam dodržiavania ľudských práv a základných slobôd
- posilniť základy hrdosti k národnej a štátnej príslušnosti
- kultivovať kultúrne návyky a vyjadrovanie sa
- vyjadrovať svoj názor
- vedieť vypočuť opačný názor
- využívať všetky dostupné formy komunikácie
- vedieť samostatne a kriticky riešiť jednoduché konflikty

Pracovno-technická oblasť

Cieľové zameranie výchovnej oblasti:

- vedieť si samostatne vytýčiť jednoduché osobné ciele
- rozumieť významu osobnej zodpovednosti za vykonanú prácu
- vedieť spolupracovať so skupinou
- rozvíjať základy manuálnych a technických zručností
- získavať základy zručností potrebných pre praktický život
- získať základné zručnosti v tvorbe jednoduchých projektov

Prírodovedno-environmentálna oblasť

Cieľové zameranie výchovnej oblasti:

- pochopiť základné princípy ochrany životného prostredia
- rozvíjať zručnosti pri jednoduchej činnosti na tvorbe a ochrane životného prostredia

Esteticko-kultúrna oblasť

Cieľové zameranie výchovnej oblasti:

- posilniť úctu ku kultúrnym hodnotám v blízkom okolí
- rozvíjať základy vzťahu k umeniu
- rozvíjať talent a špecifické schopnosti
- rozvíjať základy tvorivých schopností a zručností
- prejavovať pozitívny vzťah k jednoduchej estetickému úprave prostredia
- podieľať sa na príprave kultúrnych podujatí
- objavovať krásu v bežnom živote

Telesná a športová

Cieľové zameranie výchovnej oblasti:

- rozvíjať schopnosť relaxovať pravidelným cvičením a pohybom
- pochopiť škodlivosť fajčenia, alkoholu a iných drog
- pochopiť význam pravidelného pohybu a cvičenia
- pochopiť význam dodržiavania základných zásad zdravej výživy
- poznať základné princípy zdravého životného štýlu
- rozvíjať športový talent a schopnosti

5.3 Výchovný plán ŠSZČ

Výchovný plán je vypracovaný pre všetky záujmové a športové útvary na školský rok/kalendárny rok. Výchovný plán obsahuje:

- najmenší počet hodín činnosti jednotlivých záujmových a športových útvarov v školskom roku/kalendárnom roku,
- zoznam tematických oblastí výchovy s vymedzením najmenšieho počtu výchovno-vzdelávacích činností v školskom roku/kalendárnom roku v rámci výchovného programu.

Uvedený najmenší počet predstavuje činnosť príslušného záujmového útvaru jedenkrát za týždeň (alebo jednu hodinu týždenne) a jednu výchovno-vzdelávaciu činnosť denne tak, aby sa vystriedali všetky tematické oblasti výchovy počas jedného týždňa.

Vzhľadom na špecifikum tohto zariadenia môže byť počet hodín záujmovej činnosti vyšší, ako je stanovený a naopak, počet výchovno-vzdelávacej činnosti nižší ako je vymedzený.

Ukážka výchovného plánu v ŠSZČ

Záujmový/športový útvar:	Počet hodín ZČ:	Tematická oblasť výchovy:	Počet VVČ:
Počítačový a internetový	33	Vzdelávacia	165
Žurnalistický	33	Spoločensko-vedná	33
Tanečný	33	Esteticko-kultúrna	33
Hudobnej kapely	33	Esteticko-kultúrna	33
Varenia	33	Pracovno-technická	33
Netradičných športov	33	Telesná a športová	33
Strelecký	33	Telesná a športová	33
Anglického jazyka	33	Spoločensko-vedná	33
Futbalový	33	Telesná a športová	33

Ochrancovia prírody	33	Prírodovedno-environmentálna	33
Volejbalový	33	Telesná a športová	33

Názvy záujmových útvarov, počty hodín činnosti záujmových útvarov a počty výchovno-vzdelávacích aktivít slúžia ako príklad. Príslušné ŠSZČ si ich skonkretizuje na svoje podmienky.

5.4 Výchovné štandardy ŠSZČ

Nadväzujú na vzdelávacie štandardy žiakov v škole. Určujú súbor požiadaviek na vedomosti, zručnosti a schopnosti, ktoré majú deti/žiaci získať, aby si mohli rozvíjať vedomosti zručnosti a schopnosti získané na vzdelávaní v škole. Delia sa na:

- výkonové štandardy - stanovujú kritériá úrovne zvládnutia obsahových štandardov. Sú to cieľové výstupy, ktoré má dosiahnuť dieťa/žiak na konci pobytu v ŠSZČ alebo po absolvovaní činnosti v záujmovom útvare,
- obsahové štandardy - určujú vedomosť, zručnosť alebo schopnosť, ktorú má dieťa ovládať a ktorú má vedieť aj prakticky používať.

Ukážky výchovných štandardov v jednotlivých tematických oblastiach výchovy v ŠSZČ

Vzdelávacia oblasť

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Práca s informačnými zdrojmi, sebvzdelávanie	Byť otvorený k získavaniu nových poznatkov a informácií

Spoločensko-vedná oblasť

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Spolupráca, zodpovednosť, vytváranie pozitívnej klímy v záujmovom útvare, dodržiavanie školského poriadku ŠSZČ	Spolurozhodovať o živote v skupine
Prejavy úcty k ostatným ľuďom, tolerancia	Prejavovať úctu k rodičom, starším
Práva dieťaťa, ľudské práva, moje práva,	Rozlíšiť dodržiavanie a porušovanie

tvoje práva	Ľudských práv a základných slobôd
Slovensko v Európe, Slovensko vo svete, úspechy slovenských športovcov, umelcov	Prejavovať základy hrdosti k národnej a štátnej príslušnosti
Spolužitie bez násilia	Rozlišovať kultúrne a nekultúrne prejavy v správaní sa
Správanie, ktoré konfliktu predchádza	Samostatne a kriticky riešiť jednoduché konflikty v záujmovom útvare

Pracovno-technická oblasť

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Sebahodnotenie, minulosť, prítomnosť, budúcnosť	Samostatne si vytyčovať jednoduché osobné ciele
Splnenie úlohy, presnosť a čistota práce	Prejaviť osobnú zodpovednosť za vykonanú prácu
Spolupráca, vytváranie kladného vzťahu k ostatným, hrdosť na spoločný výsledok práce	Byť otvorený spolupracovať so skupinou
Práca s rôznym materiálom, netradičné pracovné postupy, zhotovenie darčeka, manipulačné zručnosti	Ovládať jednoduché manuálne a technické zručnosti
Karneval, veľkonočné a vianočné dekorácie, vlastná tvorba, výzdoba priestorov	Podieľať sa na tvorbe jednoduchých projektov

Esteticko-kultúrna oblasť

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Hudba, výtvarné umenie, tanec, literatúra, dramatika	Prejavovať pozitívny vzťah k umeniu
Netradičné výtvarné techniky, hudobné a umelecké činnosti	Rozvíjať svoj talent a špecifické schopnosti
Nácvik kultúrneho vystúpenia, vlastná umelecká tvorba	Byť otvorený k tvorivej činnosti
Výzdoba priestorov, netradičné ozdoby	Prejavovať pozitívny vzťah k jednoduchej estetikej úprave prostredia
Veľká noc, Deň matiek, Úcta k starším, Vianoce	Podieľať sa na príprave kultúrnych podujatí a vystúpení v záujmovom útvare
Audio nahrávka, fotografovanie, filmovanie, kreslenie	Byť otvorený objavovať a vnímať krásu v bežnom živote

Prírodovedno-environmentálna oblasť

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Pozorovanie prírody, fauny a flóry, pozorovanie zmien v prírode, šetrenie energiami, vodou	Pomenovať základné princípy ochrany životného prostredia
Starostlivosť o izbové kvety, čistenie prírody, zber papiera, triedenie odpadu, využitie odpadových materiálov	Uplatňovať zručnosti v jednoduchých činnostiach pri tvorbe a ochrane životného prostredia
Práca s prírodnými materiálmi, jednoduché pokusy	Byť otvorený k experimentovaniu a hľadaniu nových poznatkov

Telesná a športová oblasť

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Turistika, bicyklovanie, lyžovanie, plávanie, cvičenie v telocvični, stolný tenis, kolektívne loptové hry, vychádzky, súťaže, turnaje, športové popoludnie	Relaxovať pravidelným cvičením a pohybom. Rozvíjať svoj športový talent a schopnosti
Čo je nikotín, fajčenie, alkohol a zdravie	Pomenovať škodlivosť fajčenia, alkoholu a iných drog
Otužovanie, relaxačné cvičenie, skupinové hry, netradičné športové disciplíny	Vyjadriť význam pravidelného pohybu a cvičenia

Ukážka výchovného štandardu pre športový útvar – futbalový

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Základná terminológia Základné pravidlá futbalu Fair play	Pomenovať základnú terminológiu Popísať a vysvetliť základné pravidlá futbalu Pomenovať zásady fair play Rozvíjať si vôľu a vytrvalosť Rozvíjať si kondičnú prípravu Aplikovať - dodržiavať zásady fair play a pravidlá futbalu vo futbalovom zápase
Funkcie hráčov na jednotlivých postoch	Popísať funkcie hráčov na jednotlivých postoch Osvojiť si svoju hernú činnosť na svojom poste Prijímať spätnú väzbu od trénera a spoluhráčov Dodržiavať taktické úlohy družstva v stretnutí Posúdiť úroveň svojho výkonu a výkonu

	spoluhráčov Byť schopný hrať stretnutie na svojom poste
Technika herných činností Herné kombinácie	Osvojiť si techniky herných činností a herných kombinácií Plniť úlohy a pokyny trénera Aplikovať správne techniky herných činností a herných kombinácií
Súťaž vo futbale	Odohrať stretnutie podľa pravidiel Prejavovať pozitívny vzťah k športu, k pohybovej aktivite Prejavovať pozitívny vzťah k reprezentácii útvary, obce/mesta Prijať prehru Uznávať kvality iných hráčov

5.5 Výchovné osnovy ŠSZČ

Sú súčasťou výchovného programu. Musia byť vypracované najmenej v rozsahu ustanovenom vo výchovných štandardoch ŠSZČ.

Výchovné osnovy sú vypracované pre každú tematickú oblasť výchovy. Obsahujú názov tematických oblastí výchovy, výchovno-vzdelávací cieľ a vymedzujú počet výchovno-vzdelávacích činností/aktivít, ktorý nesmie byť nižší, ako je stanovený počet vo výchovnom pláne.

Ukážky výchovných osnov v jednotlivých tematických oblastiach výchovy v ŠSZČ

Vzdelávacia oblasť

Výchovno-vzdelávací cieľ	Obsah	Počet VVČ
Získavať nové poznatky a informácie	Práca s informačnými zdrojmi, IKT, s encyklopédiou, slovníkom, sebavzdelávanie	

Spoločensko-vedná oblasť

Výchovno-vzdelávací cieľ	Obsah	Počet VVČ
Spolurozhodovať o živote v skupine	Spolupráca, zodpovednosť, vytváranie pozitívnej klímy v záujmovom útvare, dodržiavanie školského poriadku ŠSZČ	

Prejavovať úctu k rodičom, starším	Prejavy úcty k ľuďom, k starším, tolerancia	
Pochopiť význam dodržiavania ľudských práv a základných slobôd	Práva dieťaťa, ľudské práva, moje práva, tvoje práva, spolužitie bez násilia	
Posilniť základy hrdosti k národnej a štátnej príslušnosti	Slovensko v Európe, Slovensko vo svete, úspechy slovenských športovcov, umelcov, žiakov	
Využívať všetky dostupné formy komunikácie	Práca s počítačom, komunikácia s internetom, tvorba detského časopisu	
Rozlíšiť kultúrne a nekultúrne prejavy v správaní	Spolužitie bez násilia	
Vedieť samostatne a kriticky riešiť jednoduché konflikty	Správanie, ktoré konfliktu predchádza	

Pracovno-technická oblasť

Výchovno-vzdelávací cieľ	Obsah	Počet VVČ
Vytyčovať si jednoduché osobné ciele	Sebahodnotenie, minulosť, prítomnosť, budúcnosť	
Porozumieť významu osobnej zodpovednosti	Splnenie úlohy, precíznosť, presnosť práce	
Vedieť spolupracovať so skupinou	Spolupráca, vytváranie kladného vzťahu k ostatným, hrdosť na spoločný výsledok práce	
Rozvíjať základy manuálnych, technických a pracovných zručností	Práca s rôznym materiálom, netradičné pracovné postupy, zhotovenie darčeka, manipulačné zručnosti, vlastná tvorba	
Získať základné zručnosti v tvorbe jednoduchých projektov	Spoločná maska na karneval, Strom podujatí, zhotovenie darčeka....	

Esteticko-kultúrna oblasť

Výchovno-vzdelávací cieľ	Obsah	Počet
Posilniť úctu ku kultúrnym hodnotám v blízkom okolí	Ľudové tradície a zvyky, povesti, kultúrne pamiatky	
Rozvíjať základy vzťahu k umeniu	Hudba, výtvarné umenie, tanec, nácvik programu, prezentácia	
Rozvíjať talent a špecifické schopnosti	Netradičné výtvarné techniky, literárna a dramatická tvorba, hudobné a tanečné činnosti	

Rozvíjať základy tvorivých schopností a zručností	Vlastná tvorba, prezentácia	
Prejavovať pozitívny vzťah k jednoduchej estetickému úprave prostredia	Netradičné ozdoby, dekorácia	
Podieľať sa na príprave kultúrnych podujatí	Veľká noc, Víťanie jari, Vianoce	

Prírodovedno-environmentálna oblasť

Výchovno-vzdelávací cieľ	Obsah	Počet VVČ
Pochopiť základné princípy ochrany životného prostredia	Pozorovanie prírody, pozorovanie zmien v prírode, šetrenie energiami, vodou	
Rozvíjať zručnosti pri jednoduchej činnosti na tvorbe a ochrane životného prostredia	Starostlivosť o izbové kvety, čistenie prírody, zber papiera, triedenie odpadu, využitie odpadových materiálov, zber gaštanov	

Telesná a športová oblasť

Výchovno-vzdelávací cieľ	Obsah	Počet VVČ
Kultivovať základné sebaobslužné a hygienické návyky	Sebaobsluha, poriadok na stole, v šatni, umývanie rúk, vetranie	
Rozvíjať schopnosť relaxovať pravidelným cvičením a pohybom	Turistika, bicyklovanie, lyžovanie, plávanie, cvičenie v telocvični, stolný tenis, kolektívne športové hry	
Pochopiť škodlivosť fajčenia, alkoholu a iných drog	Čo je nikotín, fajčenie, alkohol a zdravie	
Pochopiť význam dodržiavania základných zásad zdravej výživy	Podstata zdravia, zodpovednosť za svoje zdravie, príčiny ochorenia, racionálna strava	
Poznať základné princípy zdravého životného štýlu	Stravovacie návyky, pitný režim, striedanie práce s odpočinkom, prvá pomoc	
Rozvíjať športový talent a schopnosti Rozvíjať vytrvalosť	Záujmový a športový útvar, netradičné športy	

6 ŠKOLSKÝ INTERNÁT – UKÁŽKY

6.1 Kompetencie žiaka školského internátu (ďalej len „ŠI“)

Výchova mimo vyučovania nadväzuje na výchovno-vzdelávaciu činnosť materskej, základnej alebo strednej školy.

Umožňuje individuálny rozvoj osobnosti každého dieťaťa/žiaka, jeho záujmov, potrieb, poznatkov, spôsobilostí, zručností, postojov a hodnôt, pripravuje ho na život v otvorenej informačnej spoločnosti, motivuje ho k celoživotnému vzdelávaniu, aktívnemu využívaniu voľného času a k aktívnemu občianstvu, posilňuje jeho úctu k rodičom, k ľudským právam a základným slobodám, k porozumeniu a znášateľnosti, tolerancii, kultúrnym a národným hodnotám a tradíciám štátu.

Kľúčové kompetencie získané vo výchovno-vzdelávacom procese v škole sa v čase mimo vyučovania rozvíjajú a navzájom prelínajú v jednotlivých tematických oblastiach výchovy. Dieťa/žiak ich počas pobytu v ŠI môže rozvíjať dobrovoľnou účasťou na záujmovej činnosti a na výchovno-vzdelávacích aktivitách. Medzi kľúčové kompetencie dieťaťa/žiaka školského internátu patria:

- vzťah k celoživotnému vzdelávaniu,
- komunikačné,
- pracovné,
- sociálne,
- občianske a
- kultúrne kompetencie.

Stanovené kompetencie predstavujú ideálny plánovaný cieľový výstup, ktorý sa dosahuje systematickým a postupným výchovno-vzdelávacím procesom. Dôležité je uvedomiť si, že niektoré deti/žiaci tento výstup nebudú schopní dosiahnuť. ŠI však musí vytvoriť podmienky preto, aby deti/žiaci mohli dosiahnuť optimálny výsledok.

Dieťa/žiak ŠI by mal mať pri ukončení pobytu v ŠI osvojené nasledovné kľúčové kompetencie, zodpovedajúce jeho osobnostným možnostiam a dĺžke jeho pobytu v ŠI :

Vzťah k celoživotnému vzdelávaniu

- rieši nové, neznáme úlohy a situácie
- vyhľadáva nové, vhodné informácie
- zúčastňuje sa vedomostných súťaží

Komunikačné kompetencie

- ovláda všetky dostupné formy komunikácie
- využíva informačné- komunikačné technológie
- uplatňuje komunikačné zručnosti predchádzajúce konfliktom (pozitívna komunikácia, ja výrok, prijímanie a dávanie spätnej väzby)
- uplatňuje komunikačné zručnosti pri tvorivom a kritickom riešení problémov
- uplatňuje techniky aktívneho počúvania a efektívnej komunikácie s ostatnými ľuďmi
- preberá zodpovednosť za svoje komunikačné správanie

Pracovné kompetencie

- uvedomuje si potrebu svojej prípravy na vyučovanie ako prostriedok seberealizácie a osobného rozvoja
- kriticky hodnotí svoj pokrok, prijíma spätnú väzbu a uvedomuje si svoje ďalšie rozvojové možnosti
- ovláda sebaobslužné pracovné návyky
- ovláda manuálne zručnosti potrebné pre praktický život
- je otvorený svoje manuálne zručnosti tvorivo rozvíjať

Sociálne kompetencie

- pozná techniky sebariadenia
- pozná techniky sebamotivácie
- pozná techniky sebauvedomenia, sebahodnotenia
- uvedomuje si zodpovednosť dodržiavania spoločných pravidiel a vie prijať zodpovednosť za ich porušenie
- efektívne spolupracuje v skupine
- uplatňuje vlastnú autonómiu v skupine, rešpektuje úlohy skupiny
- prijíma spätnú väzbu, je schopný stanoviť si ciele vlastného rozvoja
- uvedomuje si význam empatie
- uvedomuje si význam vytvárania kvalitných medziľudských vzťahov

- prijíma spätnú väzbu, je schopný stanoviť si ciele vlastného rozvoja

Občianske kompetencie

- vie sa orientovať v základných humanistických hodnotách
- pozná svoje práva a uvedomuje si potrebu prevzatia zodpovednosti za svoje konanie
- vie participovať pri pozitívnych zmenách v živote ŠI
- uvedomuje si význam kultúrneho dedičstva
- má informácie o princípoch aktívneho občianstva
- uvedomuje si význam interkultúrneho dialógu, dodržiavania ľudských práv a boja proti rasizmu a xenofóbii
- rešpektuje názory ostatných ľudí

Kultúrne kompetencie

- pozná základné zásady spoločenskej etikety
- uvedomuje si rozdiel medzi vulgárnym a kultúrnym správaním sa
- uvedomuje si potrebu prijímania kultúry v bežnom živote každého človeka
- prijíma kultúrne podnety (napr. návšteva kultúrnych podujatí)
- používa kultúrne prejavy v styku s ostatnými ľuďmi
- rešpektuje iné kultúry a kultúrne tradície
- má skúsenosti so spoluprácou na pripravovaní kultúrneho podujatia v skupine
- podieľa sa na vytváraní kultúrneho prostredia

6.2 Tematické oblasti výchovy v ŠI

Ciele výchovy a vzdelávania v školskom internáte sa realizujú prostredníctvom výchovných oblastí:

- Spoločenská výchova
- Mravná výchova a výchova k hodnotám
- Pracovná výchova a rozumová výchova
- Estetická výchova
- Telesná výchova
- Rodinná výchova a výchova k manželstvu a rodičovstvu
- Ekologická výchova

Kľúčové kompetencie a osobnosť dieťaťa/žiaka sa rozvíjajú prostredníctvom realizácie špecifických cieľov v jednotlivých oblastiach výchovy. Ich plnenie sa bude dosahovať realizovaním nižších (čiastkových), konkrétnejších cieľov v jednotlivých tematických oblastiach výchovy, prípadne vo viacerých tematických oblastiach výchovy súbežne. Konkrétne ciele sú definované v pláne výchovno-vzdelávacej činnosti na príslušný školský rok.

Cieľové zameranie jednotlivých oblastí výchovy:

Spoločenská výchova

Cieľové zameranie výchovnej oblasti:

- pochopiť význam kultúrneho správania sa a kultúrneho presadzovania sa
- pochopiť význam aktívnej spolupráce s ostatnými ľuďmi
- uvedomiť si potrebu samostatného rozvíjania svojej osobnosti
- samostatne a kriticky riešiť konflikty
- posilniť hrdosť k národnej a štátnej príslušnosti
- kultivovať kultúru vyjadrovania sa
- kultivovať zručnosti využívať všetky dostupné formy komunikácie
- participovať na živote v ŠI
- rozvíjať komunikačné zručnosti
- osvojiť si informácie o princípoch aktívneho občianstva
- rozvíjať schopnosti tvoriť kvalitné medziľudské vzťahy

Mravná výchova a výchova k hodnotám

Cieľové zameranie výchovnej oblasti:

- orientovať sa vo všeľudských hodnotách
- pochopiť význam pozitívnych hodnôt ako sú zodpovednosť, spolupráca, tolerancia ...
- vedieť prevziať zodpovednosť za svoje správanie
- rozvíjať zručnosti sebauvedomenia, sebahodnotenia, sebariadenia, sebamotivácie a empatie
- pomenovať svoje silné a slabé stránky
- prejavovať úctu k rodičom, starším, spolubývajúcim
- pochopiť význam dodržiavania ľudských práv a základných slobôd
- rozvíjať právne vedomie

Pracovná výchova a rozumová výchova

Cieľové zameranie výchovnej oblasti:

- pochopiť potrebu autonómnosti v príprave na vyučovanie
- využívať efektívne spôsoby učenia sa
- pochopiť význam celoživotného vzdelávania
- riešiť nové, neznáme úlohy a situácie
- samostatne si vytyčovať osobné ciele
- vyhľadávať nové informácie
- chápať význam osobnej zodpovednosti za vykonanú prácu
- vedieť pracovať v skupine
- rozvíjať manuálne zručnosti
- získavať zručnosti potrebné pre praktický život
- získavať informácie o alternatívnych pracovných zručnostiach ako je tvorba projektov, dobrovoľníctvo, streetwork.

Estetická výchova

Cieľové zameranie výchovnej oblasti:

- posilniť úctu ku kultúrnym národným hodnotám
- rozvíjať vzťah k umeniu
- rozvíjať talent a umelecké schopnosti
- rozvíjať tvorivé schopnosti a zručnosti
- prejavovať záujem o všetky formy umenia
- prejavovať vzťah k estetickému prostrediu
- podieľať sa na tvorbe estetického prostredia
- pochopiť význam tvorivého spôsobu života

Telesná výchova

Cieľové zameranie výchovnej oblasti:

- kultivovať hygienické návyky
- rozvíjať schopnosť zodpovednosti za svoje zdravie
- rozvíjať schopnosť relaxovať pravidelným cvičením a pohybom
- poznať princípy zdravého životného štýlu
- pochopiť škodlivosť fajčenia, alkoholu a iných drog
- pochopiť význam dodržiavania zásad zdravej výživy

- pochopiť význam preventívnej starostlivosti o svoje zdravie

Rodinná výchova a výchova k manželstvu a rodičovstvu

Cieľové zameranie výchovnej oblasti:

- pochopiť význam zodpovedného vzťahu k partnerstvu
- pochopiť význam zodpovednému vzťahu k sexuálnemu životu, k manželstvu, k rodičovstvu
- pochopiť mravné aspekty rodinného života
- rozvíjať praktické zručnosti súvisiace s rodinným životom

Ekologická výchova

Cieľové zameranie výchovnej oblasti:

- pochopiť význam aktívnej ochrany životného prostredia
- rozvíjať zručnosti pri samostatnej činnosti na tvorbe a ochrane životného prostredia

6.3 Výchovný plán ŠI

1. Výchovný plán je vypracovaný pre všetky výchovné skupiny a príslušné ročníky na školský rok.
2. Vo výchovnom pláne je stanovený najmenší, pre vychovávateľa záväzný, počet výchovno-vzdelávacích činností (ďalej len „VVČ“) na školský rok tak, aby sa pravidelne striedala ponuka VVČ vo všetkých tematických oblastiach výchovy. Takto bude zabezpečovaný systematický všestranný rozvoj osobnosti žiaka.
3. Stanovený najmenší počet VVČ predstavuje realizáciu jednej VVČ vo výchovnej skupine denne.
4. Vychovávatelia budú vo svojich výchovných skupinách projektovať ponuku VVČ tak, aby uspokojili záujmy a potreby všetkých žiakov. To znamená, že ponuka VVČ môže byť v jednotlivých výchovných skupinách vyššia, než je určený minimálny počet.
5. Vo výchovnej skupine, zloženej zo žiakov viacerých ročníkov, bude vychovávateľ aplikovať výchovný plán kombinovaný pre všetky ročníky, z ktorých má žiakov vo svojej výchovnej skupine.
6. Plán záujmovej činnosti, kurzov komisií a celo internátnych podujatí tvorí prílohy plánu práce ŠI na príslušný školský rok.

Ukážka výchovného plánu v ŠI

Tematická oblasť výchovy:	Počet výchovno-vzdelávacích činností podľa ročníkov:				
	I. roč.	II. roč.	III. roč.	IV. roč.	V. roč. a viac
Spoločenská výchova	18	18	18	20	20
Mravná výchova a výchova k hodnotám	18	28	28	20	15
Pracovná výchova a rozumová výchova	36	18	18	14	10
Estetická výchova	18	18	18	-	-
Telesná výchova	18	18	18	14	10
Rodinná výchova a výchova k manželstvu a rodičovstvu	18	18	36	20	14
Ekologická výchova	1	1	1	1	1

Poznámka:

V ŠI, v ktorom sú ubytovaní žiaci nadstavbového štúdia je výchovný plán vypracovaný pre 5 – 6 ročníkov.

6.4 VÝCHOVNÉ ŠTANDARDY ŠI (spracované na podmienky ŠI pre žiakov strednej školy)

Obsahujú súbor požiadaviek na osvojenie si vedomostí, zručností a schopností, ktoré majú žiaci získať, aby mohli nadväzovať na vedomosti, zručnosti a schopnosti získané vo výchovno-vzdelávacej činnosti v strednej škole. Sú to predpokladané cieľové výstupy, ktoré má dosiahnuť žiak na konci spravidla štvorročného pobytu v ŠI, primerane svojim schopnostiam a dĺžke jeho pobytu v ŠI.

Výkonový štandard – určuje kritériá úrovne zvládnutia obsahových štandardov,

Obsahový štandard – určuje minimálny obsah výchovy a vzdelávania v jednotlivých výchovných oblastiach tak, aby bola zabezpečená vyvážená, systematická a štandardná úroveň mimoškolskej výchovy vo všetkých výchovných skupinách v internáte. Obsah výchovy a vzdelávania nad stanovený minimálny obsah si vychovávateľ autonómne zvyšuje podľa špecifickej situácie vo svojej výchovnej skupine tak, aby uspokojoval špeciálne záujmy, schopnosti a ciele žiakov v skupine.

Ukážka výchovných štandardov v jednotlivých tematických oblastiach výchovy v ŠI.

Spoločenská výchova

Obsahové štandardy	Výkonové štandardy
- Slovenské tradície a zvyky - Kultúrne pamiatky na Slovensku	- Prejaviť hrdosť k národnej a štátnej príslušnosti
- Spoločenská etiketa - Diskusia - Aktívne počúvanie - Prejavy a formy šikanovania v škole a na pracovisku - Asertivita - Interkultúrny dialóg - Tolerancia	- Komunikovať kultúrnym spôsobom - Uplatňovať vlastnú autonómiu v skupine - Rešpektovať úlohy skupiny - Rešpektovať názory ostatných ľudí
- Neverbálna komunikácia - Verbálna komunikácia - Práca s modernými IKT - Komunikácia v cudzom jazyku /záujmová činnosť/	- Využívať všetky dostupné formy komunikácie - Vyhľadávať nové informácie
- Komunikácia v konflikte - Komunikácia, ktorá pomáha - Mediácia konfliktu – metóda riešenia konfliktu	- Samostatne riešiť konflikt - Používať pozitívne prvky komunikácie v konflikte
- Sebavzdelávanie, aktívne občianstvo	- Zaujať pozitívne postoje k potrebe samostatného rozvíjania svojej osobnosti
- Spolupráca - Medziľudské vzťahy - Empatia	- Zaujať pozitívne postoje k tvorbe kvalitných medziľudských vzťahov
- Dobrovoľníctvo - Interkulturalita	- Orientovať sa v princípoch aktívneho občianstva

<ul style="list-style-type: none"> - Občianske združenia, neformálne skupiny - Streetwork - Participácia 	
---	--

Mravná výchova a výchova k hodnotám

Obsahové štandardy	Výkonové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> - Zodpovednosť - Spolupráca, participácia - Tolerancia /stereotyp, predsudok, diskriminácia/ - Školský poriadok internátu - Režim dňa 	<ul style="list-style-type: none"> - Orientovať sa vo všeľudských hodnotách - Vyjadriť postoj k pozitívnym hodnotám - Byť zodpovedný za svoje správanie - Dodržiavať školský poriadok a režim dňa
<ul style="list-style-type: none"> - Emocionálna inteligencia - Sebauvedomenie – techniky - Sebahodnotenie – techniky - Sebariadenie – techniky - Sebamotivácia – techniky - Sebaúcta - Empatia – techniky aktívneho počúvania 	<ul style="list-style-type: none"> - Vyjadriť a pomenovať svoje pocity a emócie - Pomenovať svoje silné a slabé stránky - Prejaviť sebareguláciu - Uplatňovať techniky sebamotivácie - Poskytovať a prijímať spätnú väzbu - Byť empatický k spolužiakom
<ul style="list-style-type: none"> - Rodičia a deti - Postoj k členom rodiny a ostatným ľuďom - Generačné konflikty - Problémy zdravotne znevýhodnených osôb - Možnosti zdravotne znevýhodnených osôb 	<ul style="list-style-type: none"> - Prejaviť úctu k rodičom, starším ľuďom, osobám so zdravotným znevýhodnením
<ul style="list-style-type: none"> - Základné ľudské práva - Detské práva - Práva žiaka - Povinnosti žiaka 	<ul style="list-style-type: none"> - Dodržiavať základné princípy ľudských práv a osobných slobôd v spoložití v ŠI

Pracovná výchova a rozumová výchova

Obsahové štandardy	Výkonové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> - Efektívne učenie – ako sa učiť - Psychohygienu učenia sa - Režim dňa, povinnosti žiaka v ŠI - Sebauvedomenie - Sebahodnotenie, silné a slabé stránky - Osobné ciele a očakávania - Súťaž, kvíz - Ako zvládnuť maturitné skúšky - Kde na vysokú školu 	<ul style="list-style-type: none"> - Riešiť nové, neznáme úlohy a situácie - Plánovať, hodnotiť a vytyčovať si osobné ciele do budúcnosti - Uplatňovať autonómnosť v príprave na vyučovanie - Zaujať pozitívne postoje k osobnej zodpovednosti za vykonanú prácu - Zaujať pozitívne postoje k celoživotnému vzdelávaniu

- Výber zamestnania - Práva a povinnosti zamestnanca	
- Práca s rôznym materiálom - Netradičné pracovné postupy - Netradičné techniky - Základy upratovania, - Údržba odevov - Súťažiacie správanie - Spolupracujúce správanie	- Pracovať a kooperovať v skupine - Aplikovať praktické zručnosti potrebné pre bežný život - Rozvíjať manuálne zručnosti

Estetická výchova

Obsahové štandardy	Výkonové štandardy
- Regionálne tradície a zvyky - Kultúrne pamiatky regiónu a Slovenska	- Prejavovať úctu ku kultúrnym a národným tradíciám
- Klasické umenie - Moderné umenie - Kultúrne podujatia - divadlo, opera, koncert	- Zaujať pozitívne postoje k umeniu
- Vlastná tvorba - Úprava oblečenia, úprava tváre, úprava vlasov - Pozdrav, predstavenie sa - Kurz spoločenského správania/tanca - Slávnostné príležitosti - Kultúra stolovania	- Aplikovať základné zásady spoločenskej etikety - Rozvíjať tvorivé schopnosti - Podieľať sa na tvorbe estetického prostredia
- Kultúra vyjadrovania sa, vulgarizmy, slang	- Rozlišovať vulgárne a kultúrne správanie
- Menšiny - Kultúrne zvyky a prejavy iných národov a kultúr	- Rešpektovať iné kultúry a kultúrne tradície

Telesná výchova

Obsahové štandardy	Výkonové štandardy
- Prevencia pred chorobami - Racionálna výživa - Moderný človek nefajčí - Zvládnutie záťaže a stresu - Relaxačné cvičenie - Otužovanie a posilňovanie organizmu - Ako povedať nie drogám - Zdravý životný štýl	- Pomenovať škodlivosť fajčenia, alkoholu a iných drog - Aplikovať princípy zdravého životného štýlu - Zaujať pozitívne postoje k preventívnej starostlivosti o svoje zdravie - Zaujať pozitívne postoje k pravidelnému cvičeniu a telesnému pohybu

- Osobná hygiena	- Zaujať pozitívne postoje k dodržiavaniu zásad zdravej výživy
------------------	--

Rodinná výchova a výchova k rodičovstvu a manželstvu

Obsahové štandardy	Výkonové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> - Porozumenie a tolerancia v partnerskom živote - Rizikový partner - Vernosť, spolupráca, dôvera, rešpekt - Prejavy týrania v rodine - Krízové centrá 	<ul style="list-style-type: none"> - Porozumieť mravným aspektom rodinného života - Zaujať pozitívne postoje k zodpovednému vzťahu k partnerstvu
<ul style="list-style-type: none"> - Sexuálne kontakty - Následky, zodpovednosť - Plánované rodičovstvo 	<ul style="list-style-type: none"> - Zaujať pozitívne postoje k zodpovednému vzťahu k sexuálnemu životu, k manželstvu a k rodičovstvu
<ul style="list-style-type: none"> - Základné práce v domácnosti - Hospodárenie - Deľba práce 	<ul style="list-style-type: none"> - Prejaviť praktické zručnosti súvisiace so životom v rodine

Ekologická výchova

Obsahový štandard	Výkonové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> - Šetrenie energiami - Využitie odpadového materiálu - Triedenie odpadu - Starostlivosť o zeleň 	<ul style="list-style-type: none"> - Schopnosť samostatnej činnosti pri ochrane životného prostredia - Prejaviť pozitívne postoje k ochrane životného prostredia

6.5 VÝCHOVNÉ OSNOVY ŠI

Sú súčasťou výchovného programu. Musia byť vypracované najmenej v rozsahu ustanovenom výchovnými štandardami ŠI. Vymedzujú výchovno-vzdelávacie ciele, obsah a rozsah (počet výchovno-vzdelávacích činností/aktivít v jednotlivých oblastiach výchovy pre deti/žiacov jednotlivých ročníkov).

Vychovávateľia musia plniť stanovené výchovno-vzdelávacie ciele počas školského roka prostredníctvom daného obsahu, pričom majú absolútnu autonómiu vo voľbe metód a foriem práce. Nižšie uvedené metódy a formy majú charakter odporúčania.

Ukážka výchovných osnov v jednotlivých tematických oblastiach výchovy v ŠI

Spoločenská výchova

	Obsah	Metódy, formy		2.roč. Počet VVČ	3.roč. Počet VVČ	4.roč. Počet VVČ	5.roč. Počet VVČ
Posilniť hrdosť k národnej a štátnej príslušnosti	Slovenské tradície a zvyky Kultúrne pamiatky na Slovensku	Prezentácia Výstava Vedomostný kvíz Interaktívne podujatie Fórum invencie	1	1	2	2	2
Pochopiť význam kultúrneho správania a kultúrneho presadzovania sa	Asertivita Diskusia Spoločenská etiketa Prejavy formy šikanovania v škole, internáte, na pracovisku	Rozhovor Hranie rolí Argumentácia a debata Tréning Beseda s odborníkom Kurz spoločenského správania	3	1	1	2	2
Kultivovať kultúru vyjadrovania sa	Neverbálna komunikácia Verbálna komunikácia	Hranie rolí Dramatizácia Tréning Zážitková aktivita – hra	2	1	1	2	2
Kultivovať zručnosti využívať všetky dostupné formy komunikácie	Práca s modernými IKT Komunikácia v cudzom jazyku	Záujmový krúžok	1	1	1	-	-
Participovať na živote v ŠI	Súťaže, kvízy Kultúrne podujatia Rada internátu Žiacka rada	Diskusia Argumentácia Subsidiarita Práca v redakčnej rade časopisu ŠI	1	2	3	3	3
	Aktívne počúvanie Prijímanie	Hranie rolí Dramatizácia	2	2	3	3	3

	a dávanie spätnej väzby Debata	Iniciačná hra Tréning Dotazník Anketa Prieskum					
Vedieť samostatne a kriticky riešiť konflikty	Komunikácia v konflikte Komunikácia, ktorá pomáha Alternatívne riešenie konfliktu	Brainstorming Hranie rolí Tréning Subsidiarita Mediácia Zážitková aktivita –hra		2	3	3	3
Osvojiť si informácie o princípoch aktívneho občianstva	Participácia Dobrovoľníctvo Interkulturalnosť Streetwork Občianske združenia, neformálne skupiny mladých	Beseda s odborníkom Aktivácia Tvorba projektu Výmenný pobyt Prezentácia Subsidiarita Dobrovoľníctvo Peer program Streetwork	2	2	2	2	2
Rozvíjať schopnosti tvoriť kvalitné medziľudské vzťahy	Medziľudské vzťahy Empatia, antipatia Tolerancia	Rozhovor Subsidiarita Empatická analýza Tréning Diskusia Iniciačná hra Interaktívne podujatie	2	2	1	2	2
Uvedomiť si potrebu samostatného rozvíjania svojej osobnosti	Sebavzdelávanie Vytyčovanie osobných cieľov	Motivácia Vyjasnenie hodnôt Hodnotenie Rozhovor	2	2	1	1	1

Pochopiť význam aktívnej spolupráce s ostatnými ľuďmi	Spolupráca a kooperácia	Subsidiarita Stretnutie vých. skupiny Práca v komisii ŠI Príprava podujatí vo VS a ŠI Iniciačná hra Tréning Subsidiarita	Priebežne	Priebežne	Priebežne	Priebežne	Priebežne
---	-------------------------	---	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

Mravná výchova

Výchovno-vzdelávací cieľ	Obsah	Metódy, formy	1.roč. Počet VVČ	2.roč. Počet VVČ	3.roč. Počet VVČ	4.roč. Počet VVČ	5.roč. Počet VVČ
Orientovať sa vo všeľudských hodnotách	Spolupráca Zodpovednosť Tolerancia Samostatnosť	Brainstorming Vyjasnenie hodnôt Príklad Rozhovor Hranie rolí Tréning Iniciačná hra Práca v komisii ŠI	2	4	4	4	3
Pochopiť význam pozitívnych hodnôt ako sú zodpovednosť, spolupráca, tolerancia .	Zodpovednosť, participácia Školský poriadok internátu Režim dňa Stereotyp, predsudok Diskriminácia	Motivácia Vyjasnenie hodnôt Rozhovor Hodnotenie Príklad Tréning Zážitková aktivita – hra	3	5	5	5	3
Vedieť prevziať zodpovednosť za svoje správanie	Povinnosti žiaka Sebauvedomenie	Motivácia Subsidiarita Hodnotenie Príklad Iniciačná hra	2	4	4	3	3
Rozvíjať	Sebariadenie	Hranie rolí	2	4	4	3	3

zručnosti sebahodnotenia, sebariadenia, sebamotivácie a empatie	Sebamotivácia Empatia	Subsidiarita Reflexia Autoreflexia Tréning Zážitková aktivita - hra Empatická analýza					
Pomenovať svoje silné a slabé stránky	Sebauvedome- nie Sebahodnotenie Sebaúcta	Hranie rolí Autoreflexia Empatická analýza Tréning príklad Zážitková aktivita - hra	1	4	4	2	1
Prejavovať úctu k rodičom, starším, spolubývajúcim	Rodičia a deti Postoj k členom rodiny a ostatným ľuďom Generačné konflikty Problémy zdravotne znevýhodnených Možnosti zdravotne znevýhodnených	Motivácia Rozhovor Diskusia Hranie rolí Tréning Zážitková aktivita – hra Beseda s odborníkom	2	3	3	-	-
Pochopiť význam dodržiavania ľudských práv a základných slobôd	Základné ľudské práva Detské práva Práva žiaka	Aktivizácia Vyjasnenie hodnôt Prezentácia Beseda s odborníkom Diskusia Argumentácia Iniciačná hra	2	2	2	-	1
Rozvíjať právne vedomie	Dodržiavanie a porušovanie ľudských a	Subsidiarita Diskusia Beseda	2	2	2	1	1

	detských práv	s odborníkom Hranie rolí Zážitková aktivita – hra					
--	---------------	--	--	--	--	--	--

Pracovná výchova a rozumová výchova

Výchovno- vzdelávací cieľ	Obsah	Metódy, formy	1.roč. Počet VVČ	2.roč. Počet VVČ	3.roč. Počet VVČ	4.roč. Počet VVČ	5.roč. Počet VVČ
Pochopiť potrebu autonómnosti v príprave na vyučovanie	Sebavzdelávanie Režim dňa Povinnosti žiaka	Motivácia Povzbudenie Aktivizácia Subsidiarita Hodnotenie Tréning					
Využívať efektívne spôsoby učenia sa	Ako sa učiť Psychohygiena učenia sa Ako zvládnuť maturitné skúšky	Motivácia Povzbudenie Rozhovor Reflexia Subsidiarita Hodnotenie Tréning Beseda s odborníkom					
Pochopiť význam celoživotného vzdelávania	Osobné ciele	Motivácia Aktivizácia Subsidiarita Rozhovor Diskusia Hodnotenie					
Vedieť samostatne si vytyčovať osobné ciele	Sebahodnotenie Výber zamestnania	Motivácia Rozhovor Diskusia Beseda s odborníkom					
Chápať význam osobnej zodpovednosti za vykonanú prácu	Sebavzdelávanie Osobné ciele a očakávania Kde na vysokú školu	Motivácia Subsidiarita Rozhovor Diskusia Beseda s odborníkom					

	Práva a povinnosti zamestnanca	Reflexia Autoreflexia					
Vedieť pracovať v skupine	Súťaživé správanie Spolupracujúce správanie	Diskusia Rozhovor Tréning Zážitková aktivita – hra Interaktívne podujatie					
Rozvíjať manuálne zručnosti	Práca s rôznym materiálom Netradične techniky Netradičné pracovné postupy	Brainstorming Motivácia Aktivizácia Príklad Tréning Záujmový krúžok Vlastná práca					
Získavať zručností potrebných pre praktický život	Základy upratovania Údržba odevov	Motivácia Aktivizácia Subsidiarita Rozhovor Hodnotenie Tréning Vlastná práca					
Získavať informácie o alternatívnych pracovných zručnostiach ako je tvorba projektov, dobrovoľníctvo, streetwork	Projekty internátu Občianske združenia Nízko prahové programy	Motivácia Aktivizácia Vysvetlenie Subsidiarita Beseda s odborníkom Prezentácia projektu Tvorba projektu					

Estetická výchova

Výchovno-vzdelávací cieľ	Obsah	Metódy, formy	1.roč. Počet VVČ	2.roč. Počet VVČ	3.roč. Počet VVČ	4.roč. Počet VVČ	5.roč. Počet VVČ
Posilniť úctu ku kultúrnym	Regionálne tradície a zvyky	Prezentácia kultúrnych					

národným hodnotám	Kultúrne pamiatky regiónu a Slovenska Menšiny Kultúrne zvyky a prejavy iných národov	tradícií a zvykov Interaktívne podujatie Fórum invencie Diskusia Zážitková aktivita – hra					
Rozvíjať vzťah ku klasickému umeniu	Hudba Tanec Výtvarné umenie	Tanečný kurz Záujmový krúžok Výstava					
Rozvíjať talent a umelecké schopnosti	Záujmové krúžky Kultúrne podujatia v internáte	Motivácia Aktivizácia Tréning Vlastná práca Súťaž Fórum invencie					
Rozvíjať tvorivé schopnosti a zručnosti	Vlastná tvorba Práca s netradičným materiálom Úprava oblečenia a zovňajšku	Motivácia Aktivizácia Fórum invencie Tréning Záujmový krúžok Vlastná práca Výstava Súťaž Tvorba projektu					
Prejavovať záujem o všetky formy umenia	Divadlo Opera Výstavy Koncert Moderné umenie Tanečný kurz	Motivácia Aktivizácia Analýza umeleckého diela Návšteva kultúrneho Podujatia					
Prejavovať vzťah k estetickému prostrediu	Kultúra vyjadrovania sa Kultúra stolovania	Brainstorming Fórum invencie Motivácia Príklad Rozhovor					

Podieľať sa na tvorbe estetického prostredia	Vlastná práca Pozdrav Predstavenie sa Kultúra vyjadrovania sa, vulgarizmy	Kurz spoločenského správania Hodnotenie Zážitková aktivita – hra					
Pochopiť význam tvorivého spôsobu života	Participácia Vytyčovanie osobných cieľov	Subsidiarita Motivácia Diskusia Rozhovor Hodnotenie a sebahodnotenie					

Telesná výchova

Výchovno-vzdelávací cieľ	Obsah	Metódy, formy	1.roč. Počet VVČ	2.roč. Počet VVČ	3.roč. Počet VVČ	4.roč. Počet VVČ	5.roč. Počet VVČ
Kultivovať hygienické návyky	Osobná hygiena Psychohygiena	Motivácia Rozhovor Tréning Hodnotenie					
Pochopiť význam preventívnej starostlivosti o svoje zdravie	Prevenčia pred chorobami	Motivácia Aktivácia Rozhovor Vysvetľovanie Beseda s odborníkom Súťaž					
Rozvíjať schopnosť zodpovednosti za svoje zdravie	Preventívne zdravotné prehliadky	Diskusia Rozhovor Vysvetľovanie Beseda s odborníkom Vedomostný kvíz					
Rozvíjať schopnosť relaxovať pravidelným cvičením	Relaxačné cvičenie Otužovanie a posilňovanie organizmu	Motivácia Aktivizácia Tréning Zaujímavý krúžok					

a pohybom		Súťaž					
Pochopiť škodlivosť fajčenia, alkoholu a iných drog	Moderný človek nefajčí Ako povedať nie drogám	Motivácia Príklad Vysvetľovanie Prezentácia Beseda s odborníkom Peer program Výcvik Zážitková aktivita – hra					
Pochopiť význam dodržiavania zásad zdravej výživy	Racionálna strava	Motivácia Príklad Vysvetľovanie Zážitková aktivita – hra Záujmový krúžok Prezentácia					
Poznať princípy zdravého životného štýlu	Zdravý životný štýl Zvládnutie stresu a záťaže	Motivácia Aktivizácia Príklad Výcvik Tréning Vysvetľovanie Zážitková aktivita – hra					

Rodinná výchova a výchova k manželstvu a rodičovstvu

Cieľ	Obsah	Metódy, formy	1.roč.	2.roč.	3.roč.	4.roč.	5.roč.
Pochopiť význam zodpovednému vzťahu k partnerstvu	Porozumenie a tolerancia Prejavy týrania v rodine Krizové centrá	Beseda s odborníkom Vyjasnenie hodnôt Diskusia Dramatizácia Hranie rolí Zážitková aktivita – hra					
Pochopiť	Rizikový	Vyjadrenie					

význam zodpovednému vzťahu k sexuálnemu životu, k manželstvu, k rodičovstvu	partner Plánované rodičovstvo	hodnôt Beseda s odborníkom Hranie rolí Vysvetľovanie Rozhovor Diskusia Peer programy					
Pochopiť mravné aspekty rodinného života	Vernosť Sexuálne kontakty Následky, zodpovednosť, spolupráca, dôvera	Vyjasnenie hodnôt Vysvetľovanie Diskusia Rozhovor Beseda s odborníkom Hranie rolí					
Rozvíjať praktické zručnosti súvisiace s rodinným životom	Základné práce v domácnosti Hospodárenie Deľba práce/ spolupráca	Aktivizácia Subsidiarita Diskusia Vysvetľovanie Hranie rolí Tréning Kurz varenia a pečenia Záujmový krúžok					

EKOLOGICKÁ VÝCHOVA

Cieľ	Obsah	Metódy, formy	1.roč.	2.roč.	3.roč.	4.roč.	5.roč.
Pochopiť význam aktívnej ochrany životného prostredia	Šetrenie energiami	Brainstorming Aktivizácia Vysvetľovanie Príklad Beseda s odborníkom Dobrovoľníctvo					
Rozvíjať zručnosti pri samostatnej činnosti na	Využitie odpadového materiálu Triedenie	Motivácia Aktivizácia Vysvetľovanie Príklad					

tvorbe a ochrane životného prostredia	odpadu	Beseda s odborníkom Súťaž Interaktívne podujatie					
Pochopiť význam aktívnej ochrany životného prostredia	Participácia Vlastná činnosť Projekty internátu	Motivácia Vysvetľovanie Subsidiarita Príklad Beseda s odborníkom Súťaž					

Použitá literatúra:

1. Zákon č. 245/2008 o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov
2. Štátny vzdelávací program ISCED 1
3. Štátny vzdelávací program ISCED 2
4. Štátny vzdelávací program ISCED 3, 3 A,3B,3C.
5. Hauser, J. – Stankovský, I.: 2008, Metodika tvorby školského vzdelávacieho programu ŠPÚ Bratislava, 2008
6. Turek, I.: 2003, Kľúčové kompetencie. Bratislava: Metodicko-pedagogické centrum v Bratislave. ISBN80-8052-174-3, EAN9788080521745
7. Zelina, M.: 1996, Stratégie a metódy rozvoja osobnosti. Bratislava: Iris,1996. ISBN 80-967013-4-7
8. Konceptia neformálneho vzdelávania detí a mládeže, MŠSR, Bratislava, 2007
9. Konceptia rozvoja domovov mládeže a zariadení školského stravovania, MŠ SR Bratislava, 2007